



Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ny skuldsaneringslag och till lag om skuldsanering för företagare samt förslag till ändring i ett antal lagar. Några mindre lagtekniska anpassningar föreslås.

Förslaget om en ny skuldsaneringslag syftar till att fler evighetsgäldenärer ska erbjudas en möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Det handlar bl.a. om att förenkla ansökningsförfarandet, nansera kravet på överskuldsättning och underlätta gäldenärens betalningar. Det ska också gå snabbare än i dag att ta sig igenom skuldsaneringsförfarandet. Förslaget om en lag om skuldsanering för företagare innebär att företagare ska få bättre möjligheter till skuldsanering och syftar till att förbättra förutsättningarna att driva företag i Sverige och till att gynna det tillväxtfrämjande entreprenörskapet. De nya lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 2016.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sju reservationer (M, SD, C, V, L, KD). I en reservation (M, C, L, KD) föreslås att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år utan några betalningsfria månader.

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:125 Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt.

Tio yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	7
Regeringens lagförslag	7
Bedömningen av kvalificerad insolvens	13
Betalningsplanens utformning och längd	15
Skäl för en kortare betalningsplan	18
Skadeståndsfördringar som grundar sig på våldsbrott	19
Kommunernas budget- och skuldrådgivning	20
Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling	22
Reservationer	24
1. Bedömningen av kvalificerad insolvens, punkt 2 (C, L)	24
2. Betalningsplanens utformning och längd, punkt 3 (M, C, L, KD)	25
3. Betalningsplanens utformning och längd, punkt 3 (V)	26
4. Skäl för en kortare betalningsplan, punkt 4 (L)	27
5. Skadeståndsfördringar som grundar sig på våldsbrott, punkt 5 (SD) ...	28
6. Kommunernas budget- och skuldrådgivning, punkt 6 (M)	29
7. Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling, punkt 7 (M)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Propositionen	31
Följdmotionerna	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	33
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	71

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. skuldsaneringslag,
 2. lag om skuldsanering för företagare,
 3. lag om ändring i brottsbalken,
 4. lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev,
 5. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
 6. lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.,
 7. lag om ändring i konkurslagen (1987:672) med den ändringen att 4 kap. 2 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
 8. lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619),
 9. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) med den ändringen att 42 kap. 34 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
 10. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
 11. lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet,
 12. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
 13. lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
 14. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:125 punkterna 1–14.

2. Bedömningen av kvalificerad insolvens

Riksdagen avslår motion

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 3.

Reservation 1 (C, L)

3. Betalningsplanens utformning och längd

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1,

2015/16:3342 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C),

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3348 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V).

Reservation 2 (M, C, L, KD)

Reservation 3 (V)

4. Skäl för en kortare betalningsplan

Riksdagen avslår motion

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

*Reservation 4 (L)***5. Skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott**

Riksdagen avslår motion

2015/16:3340 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD).

*Reservation 5 (SD)***6. Kommunernas budget- och skuldrådgivning**

Riksdagen avslår motion

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

*Reservation 6 (M)***7. Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling**

Riksdagen avslår motion

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 7 (M)

Stockholm den 12 maj 2016

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

Förbättrade möjligheter till skuldsanering för evighetsgäldenärer

Skuldsaneringslagen (2006:548) – nedan kallad 2006 års skuldsaneringslag – erbjuder överskuldssatta personer en möjlighet att befrias från ansvar för sina skulder och att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Sedan möjligheten till skuldsanering infördes 1994 har institutet varit föremål för flera utvärderingar och revideringar. I samband med de senaste ändringarna 2011 konstaterades att det finns många evighetsgäldenärer som skulle kunna få sina skulder sanerade, om de bara ansökte om det.

Den 12 april 2012 fick en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som förbättrar möjligheterna för dem som har rätt till skuldsanering att också få det. Vidare skulle kravet på hur skuldsatt en person ska vara för att beviljas skuldsanering utredas liksom frågan om under hur lång tid en skuldsaneringsgäldenär ska betala av på skulderna. Utredningen, som antog namnet 2012 års skuldsaneringsutredning – nedan kallad utredningen – presenterade i oktober 2013 betänkandet Ut ur skuldfällan (SOU 2013:72). Betänkandet har remissbehandlats.

Riksdagen har på förslag från civilutskottet riktat ett flertal tillkännagivanden om frågor som rör skuldsanering till regeringen. Det gäller framför allt frågor om kravet på kvalificerad insolvens och betalningsplanens utformning (se bet. 2010/11:CU9, rskr. 2010/11:208, bet. 2011/12:CU19, rskr. 2011/12:253 och bet. 2013/14:CU11, rskr. 2013/14:143).

Skuldsanering för företagare

Ända sedan skuldsaneringsinstitutet infördes har en person som engagerar sig i näringsverksamhet varit utesluten eller – som förhållandena är nu – endast haft en begränsad möjlighet att beviljas skuldsanering. Även en överskuldssatt person som planerar att starta en näringsverksamhet har en mindre chans att beviljas skuldsanering, eftersom osäkra framtidsutsikter gör det svårt att uppskatta personens förmåga att betala tillbaka skulderna.

Den 23 maj 2013 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag som ger företagare med personligt ansvar för skulder som uppkommit i näringsverksamhet utvidgade möjligheter till skuldsanering. I uppdraget ingick att överväga vilka särskilda förutsättningar som bör gälla för att företagaren ska få skuldsanering och hur förfarandet bör vara utformat. Utredningen, som antog namnet Nystartsutredningen, presenterade i juni 2014 betänkandet F-skuldsanering – en möjlighet till nystart för seriösa företagare (SOU 2014:44). Betänkandet har remissbehandlats.

Anknytningskravet i skuldsaneringslagen

Enligt 2006 års skuldsaneringslag gäller som villkor för att beviljas skuldsanering att gäldenären ska ha sin hemvist i Sverige. Av ett förhandsavgörande från EU-domstolen följer att detta krav strider mot EU-rätten och den fria rörligheten för arbetstagare (EU-domstolens avgörande den 8 november 2012 i mål C-461/11 Radziejewski mot Kronofogdemyndigheten).

I Justitiedepartementet har departementspromemorian Anknytningskravet i skuldsaneringslagen (Ds 2015:32) tagits fram. I promemorian föreslås en ändring av kravet på gäldenärens anknytning till Sverige för att han eller hon ska kunna beviljas skuldsanering. Promemorian har remissbehandlats.

Propositionen m.m.

I propositionen behandlar regeringen förslagen som lämnas i ovanstående betänkanden och promemoria. Under beredningen av ärendet har flera lagtekniska ändringar gjorts i förhållande till utredningarnas förslag; t.ex. föreslår regeringen en ny skuldsaneringslag i stället för ändringar i 2006 års skuldsaneringslag. Ett utkast av lagrådsremissen har därför beretts med Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Fem motioner med tio yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Det har inte väckts någon motion som går emot dessa. Därefter behandlar utskottet följdmotioner som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknyter till lagförslagen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag med några mindre lagtekniska anpassningar.

Gällande rätt

Skuldsanering innebär att en gäldenär helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas (1 § 2006 års skuldsaneringslag). Skuldsanering får endast beviljas en fysisk person med hemvist i Sverige (4 § första stycket). En gäldenär som tidigare beviljats skuldsanering får inte beviljas skuldsanering, om det inte finns synnerliga skäl (6 §).

Vidare krävs för beviljande av skuldsanering att det är fråga om en tillräckligt svår skuldsättning. Gäldenären ska dels vara på obestånd (insolvent), dels vara så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid (4 § första stycket 1). Det är med andra ord fråga om ett krav på kvalificerad insolvens.

För att skuldsanering ska kunna beviljas krävs dessutom att det anses vara skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden (4 § första stycket 2). Vid bedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om skuldsanering (4 § tredje stycket).

För en fysisk person som är näringsidkare gäller därutöver att skuldsanering får beviljas endast under förutsättning att de ekonomiska förhållandena i näringsverksamheten är enkla att utreda (4 § fjärde stycket).

Ett beslut om skuldsanering ska ange vilka fordringar som omfattas, vad som ska gälla för dessa, vilket belopp som ska fördelas mellan borgenärerna och en betalningsplan (9 §). Betalningsplanen visar när och hur gäldenären ska betala sina borgenärer och löper som huvudregel under fem år, om det inte finns särskilda skäl att bestämma en kortare tid (9 §). Om beslutet om skuldsanering ändras, kan betalningsperioden förlängas till som längst sju år (26 §).

Propositionen

Inledning

Regeringen föreslår att det befintliga skuldsaneringssystemet reformeras för att fler evighetsgäldenärer ska få möjlighet att ansöka om och genomgå skuldsanering. Regeringen föreslår också att företagare ska få förbättrade möjligheter till skuldsanering.

Många människor lever med skulder som de saknar förutsättningar att någonsin kunna betala tillbaka. Om fler kunde få sina skulder sanerade, skulle det innebära en lättnad inte bara för de skuldsatta och deras familjer, utan även för borgenärerna och samhället i stort. Regeringen föreslår därför en ny skuldsaneringslag som syftar till att fler evighetsgäldenärer ska erbjudas en möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Det handlar bl.a. om att förenkla ansökningsförfarandet, nyansera kravet på överskuld-sättning och underlätta gäldenärens betalningar. Det ska också gå snabbare än i dag att ta sig igenom skuldsaneringsförfarandet.

I propositionen föreslår regeringen också en ny lag om skuldsanering för företagare. Genom denna ska en särskild form av skuldsanering (F-skuldsanering) erbjudas överskuldssatta personer som är eller har varit engagerade i en näringsverksamhet som drivits på ett försvarligt och lojalt sätt. Förslaget syftar till att minska riskerna med företagande och ge fler företagare en andra chans samt att förbättra förutsättningarna att driva företag i Sverige och gynna det tillväxtfrämjande entreprenörskapet.

De nya lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 2016.

Den nya skuldsaneringslagen

I den nya skuldsaneringslagen föreslår regeringen bl.a. följande.

Kronofogdemyndigheten ska lämna information om skuldsanering till svårt skuldsatta personer som är eller har varit föremål för utmätning av lön eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken. Kronofogdemyndigheten bör vidare ansvara för att sprida information och öka medvetenheten om skuldsanering i samhället.

När det gäller ansökningsförfarandet ska det som nämnts ovan bli enklare för en gäldenär att ansöka om skuldsanering. En ansökan om skuldsanering ska kunna göras på elektronisk väg. Vidare ska gäldenären i ansökan endast behöva ange namn på och kontaktuppgifter till de borgenärer som han eller hon känner till, en uppskattning av skulderna och bakgrunden till dessa.

Borgenärerna ska således få ett större ansvar för redovisningen av gäldenärens skulder. Om skuldsanering inleds, ska borgenärerna uppmanas att anmäla och specificera sin fordran. Borgenärerna ska också lämna andra uppgifter av betydelse för ansökan om skuldsanering.

Kronofogdemyndigheten ska ha ett större ansvar för att före inledande-beslutet kontrollera gäldenärens uppgifter i ärendet. Myndigheten ska kontrollera lämnade uppgifter mot de egna registren. För detta ändamål ska uppgifter i ökad utsträckning få behandlas i myndighetens databaser.

Regeringen föreslår vidare att kravet på kvalificerad insolvens ska förtydligas och nyanseras. Med kvalificerad insolvens ska avses att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Vid prövningen av rekvisitet kvalificerad insolvens ska det göras en nyanserad bedömning i vilken samtliga relevanta omständigheter ska beaktas. Hur långt fram i tiden som prognosen ska sträcka sig kommer att variera från fall till fall.

En betalningsförmedling föreslås införas i skuldsaneringsförfarandet. Förslaget innebär att gäldenären som huvudregel ska betala månadsvis till en betalningsförmedling, som sedan ska förmedla medlen till borgenärerna. Kronofogdemyndigheten ska ansvara för betalningsförmedlingen och ska för finansieringen av förmedlingsverksamheten ta ut en årlig avgift, som ska belasta gäldenärens betalningsutrymme och anges i beslutet om skuldsanering. Regeringen ska få meddela föreskrifter om storleken på den avgift som Kronofogdemyndigheten ska ta ut för betalningsförmedlingen.

Gäldenären ska betala till betalningsförmedlingen, även om beslutet om betalning inte har fått laga kraft. Vid inbetalning ska gäldenären förlora rådgivningen över medlen. Inbetalda medel som tillhör gäldenären ska inte kunna utmätas eller tas i anspråk för verkställighet av ett beslut om betalningssäkring.

Inbetalda medel ska tillfalla borgenärerna, när beslutet om skuldsanering har fått laga kraft och avräkning gjorts för den avgift som ska tas ut för betalningsförmedlingstjänsten. Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska betalas ut en gång om året.

Enligt regeringens förslag om betalningsplanens utformning ska gäldenären ha två betalningsfria månader varje år. Dessa månader ska vara juni och december. Enligt regeringen bör detta innebära en välkommen ventil under den tid som gäldenären genomför sina skuldsaneringsbetalningar och förbättra förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad. Förslaget bör vara välkommet ur ett barnperspektiv eftersom det ger en gäldenär med barn förbättrade möjligheter att t.ex. ha råd att umgås och göra någonting särskilt med sina barn under sommarsemestern.

Det är enligt regeringen flera faktorer som är av betydelse när betalningsplanens utformning ska bestämmas. Ett argument för en kortare betalningsperiod är att vissa gäldenärer, när de väl ansöker om skuldsanering, redan har varit överskuldssatta under flera år och under den tiden levt under knappa ekonomiska förhållanden. Den totala avbetalningstiden blir till följd av detta alltså längre än fem år, ibland betydligt längre. De nu föreslagna ändringarna om ökad information och om förenklingar i ansökningsförfarandet kommer dock att medföra att en evighetsgäldenär snabbare ges möjlighet till skuldsanering.

Regeringen föreslår vidare att betalningsplanen i fler fall än i dag ska vara kortare än fem år. Regeringen bedömer att det finns fördelar med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet jämfört med en generell förkortning av betalningsplanen. Regeringen föreslår

därför att det ska vara tillräckligt att det finns beaktansvärda skäl för en kortare betalningsplan än fem år för att Kronofogdemyndigheten ska kunna besluta om en sådan. Genom att sänka kravet på detta sätt bör det åstadkommas både att fler omständigheter kan beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner blir kortare än fem år än i dag när det krävs särskilda skäl för att avvika från huvudregeln.

Regeringen föreslår vidare att gäldenären ska påbörja sina skuldsaneringsbetalningar redan från inledandebeslutet. Syftet med förslaget är att betalningsplanen då kan avslutas snabbare och att gäldenären får en chans att snabbare rehabiliteras och komma tillbaka till ett mer normalt liv. Om skuldsanering beviljas, ska Kronofogdemyndigheten vid bestämmandet av tidpunkten för när betalningsplanen löper ut som huvudregel räkna av den tid som inledandebeslutet gällt från betalningsplanens längd. De medel som gäldenären har betalat in till Kronofogdemyndigheten enligt inledandebeslutet ska då ingå i det belopp som ska fördelas mellan de borgenärer vars fordringar omfattas av skuldsaneringen.

En ansökan om omprövning på grund av att gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligen har förbättrats ska göras inom fem år från dagen för inledandebeslutet eller, om en betalningsplan löper ut senare, senast den dag då planen löper ut.

Därutöver föreslår regeringen att en gäldenär som tidigare har misslyckats med sin skuldsanering eller som har genomgått en skuldsanering och överskuldsatt sig på nytt ska kunna beviljas skuldsanering igen om det finns särskilda skäl. Syftet med att sänka kravet från synnerliga skäl är att fler evighetsgäldenärer ska ges en andra chans.

I fråga om budget- och skuldrådgivarnas roll föreslår regeringen att kommunens skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer förtydligas. Denna skyldighet ska gälla under hela skuldsaneringsförfarandet till dess att skuldsaneringen är helt avslutad. Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsynsansvar över kommunernas budget- och skuldrådgivning förtydligas. Detta görs bl.a. genom att preciseringen av kommunernas ansvar för budget- och skuldrådgivningen förs över från skuldsaneringslagen till socialtjänstlagen (2001:453).

Den nya lagen om skuldsanering för företagare

I den nya lagen om skuldsanering för företagare föreslår regeringen som nämnts ovan att särskilda regler om skuldsanering för företagare ska införas i en ny lag. Den nya skuldsaneringsformen ska kallas för F-skuldsanering. Förslagen innebär bl.a. följande.

F-skuldsanering ska kunna beviljas

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om skulder som uppkommer i denna verksamhet rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller
3. en närstående till en företagare, om den närståendes skulder till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Som närstående ska anses företagarens make, sambo, förälder, syskon eller barn och företagarens makes eller sambos barn.

Kronofogdemyndigheten ska pröva en ansökan om F-skuldsanering som första instans. Kronofogdemyndighetens beslut ska få överklagas till allmän domstol. Förfarandet hos Kronofogdemyndigheten och i domstolarna ska utformas på i huvudsak samma sätt som enligt förslaget till ny skuldsaneringslag.

Kravet på kvalificerad insolvens ska vara detsamma som i förslaget till ny skuldsaneringslag. En bedömning av gäldenärens betalningsförmåga ska göras även om gäldenärens framtida inkomstförhållanden är oklara.

F-skuldsanering ska inte beviljas om företagarens näringsverksamhet drivs eller har drivits på ett oförsvarligt sätt. En gäldenär som har näringsförbud ska inte kunna få F-skuldsanering. Vidare ska F-skuldsanering inte beviljas om gäldenären har ett betalningsutrymme som per kvartal understiger en sjundedel av prisbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken.

För att F-skuldsanering ska få beviljas ska det med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden vara skäligt. Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser, det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om F-skuldsanering och F-skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga.

F-skuldsanering ska innebära att gäldenären delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av F-skuldsaneringen. Borgenärer med fordringar som inte är kända i skuldsaneringsärendet ska förlora rätten att få betalt.

En F-skuldsanering ska som huvudregel omfatta gäldenärens samtliga skulder som har uppkommit före inledandebeslutet. Vissa slags fordringar ska dock antingen alltid undantas eller kunna undantas.

En ansökan om F-skuldsanering ska kunna göras elektroniskt. Ansökan ska bl.a. innehålla uppgifter om gäldenärens tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenär.

Betalningsplanens längd ska vara tre år. Det ska inte finnas någon möjlighet att besluta om en kortare betalningsplan. Gäldenären ska betala till en betalningsförmedling enligt motsvarande ordning som i förslaget till ny skuldsaneringslag. Gäldenären ska som huvudregel betala kvartalsvis.

Ett beslut om skuldsanering ska under vissa förutsättningar kunna omprövas på ansökan av en borgenär eller gäldenären.

En gäldenär som tidigare har misslyckats med sin skuldsanering eller som har genomgått en skuldsanering och överskuldats sig på nytt ska kunna beviljas F-skuldsanering igen om det finns särskilda skäl.

Utskottets ställningstagande

Överskuldssättning är ett stort och växande problem som inte bara innebär en påfrestning för den drabbade gäldenären och hans eller hennes familj, utan även har en negativ påverkan på borgenärskollektivet och samhället i stort. Enligt utskottet är skuldsaneringsinstitutet ett effektivt verktyg för att hjälpa överskuldssatta personer att ta itu med sin skuldbörda och få en andra chans.

Utskottet har vid flera tillfällen uttalat att det är angeläget att fler svårt skuldssatta gäldenärer ska kunna komma i fråga för skuldsanering. Som nämnts ovan har riksdagen också på initiativ av utskottet riktat ett flertal tillkännagivanden till regeringen i frågor som rör skuldsanering (se bet. 2010/11:CU9, rskr. 2010/11:208, bet. 2011/12:CU19, rskr. 2011/12:253 och bet. 2013/14:CU11, rskr. 2013/14:143).

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens förslag om en ny skuldsaneringslag med ett enklare och snabbare skuldsaneringsförfarande som syftar till att fler evighetsgäldenärer ska ges möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Utskottet välkomnar också förslaget om en lag om skuldsanering för företagare som erbjuder en särskild skuldsaneringsform för företagare och som syftar till att minska riskerna med företagande och ge fler företagare en möjlighet till en andra chans.

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen nu antar regeringens lagförslag. Utskottet anser att riksdagen bör anta lagförslagen av de skäl som anförs i propositionen.

I lagförslagen har regeringen inte beaktat vissa nyligen genomförda ändringar i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672), se SFS 2015:1023, och 42 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229), se SFS 2015:775. Några mindre lagtekniska anpassningar bör därför göras av regeringens lagförslag vilka framgår av bilaga 3.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de följdmotioner som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Bedömningen av kvalificerad insolvens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en tidsgräns för bedömningen av kravet på kvalificerad insolvens.

Jämför reservation 1 (C, L).

Motionen

Robert Hannah m.fl. (L) anför i motion 2015/16:3339 yrkande 3 att regeringens förslag om en mer nyanserad bedömning av rekvisitet kvalificerad insolvens i skuldsaneringslagen är ett steg i rätt riktning, men att resonemangen i propositionen är så restriktivt hållna att det är tveksamt om förändringen kommer att få något reellt genomslag. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att som huvudregel begränsa prognosen vid bedömningen av kravet på kvalificerad insolvens till ett tidsperspektiv om fem år.

Bakgrund

Enligt 2006 års skuldsaneringslag krävs det för att skuldsanering ska kunna beviljas att gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid (4 § första stycket 1). Detta krav på överskuldssättning, som gällt sedan möjligheten till skuldsanering infördes i 1994 års skuldsaneringslag (1994:334), brukar normalt beskrivas som att gäldenären ska vara kvalificerat insolvent. Bedömningen görs genom en prognos över gäldenärens förutsättningar att betala sina skulder i framtiden. I förarbetena betonas att prognosen ska sträcka sig långt fram i tiden och betalningsoförmågan ska antas vara – om än inte permanent – bestående i ett längre perspektiv. Varje fall måste bedömas individuellt. Om det inte är möjligt, eller om det är förenat med större svårigheter, att göra en någorlunda säker prognos kan skuldsanering inte beviljas (prop. 1993/94:123 s. 92 f. och 197).

I rättsfallet NJA 2010 s. 496 bedömde Högsta domstolen att gäldenären inte uppfyllde kravet på kvalificerad insolvens eftersom det inte var omöjligt för denne att i princip bli skuldfri på åtminstone 15 års sikt. Högsta domstolen har därefter i rättsfallet NJA 2013 s. 128 utvecklat sitt resonemang om hur det kvalificerade insolvensrekvisitet ska bedömas och understrukt att bedömningen måste göras på ett nyanserat sätt med beaktande av alla relevanta omständigheter och att hänsyn ska tas till förhållandena i det enskilda fallet.

Den nya skuldsaneringslagen

Enligt den nya skuldsaneringslagen förtydligas och nyanseras begreppet kvalificerad insolvens. Med kvalificerad insolvens avses att gäldenären inte

rätteligen kan betala sina skulder och är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

Regeringen har i propositionen anfört bl.a. följande skäl för lagändringen (s. 70–72).

Regeringen kan konstatera att tillämpningen av det kvalificerade insolvensrekvisitet har medfört att vissa gäldenärer som har behov av ekonomisk rehabilitering inte får möjlighet till detta. Vikten av att det ska göras en individuell bedömning som tar hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet kan inte nog understrykas. [...]

Utredningen har övervägt om det är motiverat med en prognos som begränsas till ett tidsperspektiv om fem år. En sådan ordning skulle sannolikt göra insolvensrekvisitet enklare att både förstå och tillämpa. Samtidigt konstaterar utredningen att en så pass kort tidsram öppnar upp skuldsaneringsinstitutet även för sådana gäldenärer som inte lever med allvarliga skuldproblem. Ett alltför generöst system skulle riskera att motverka lagens syfte. Det är i dagens samhälle inte ovanligt att konsumtionslån betalas av under en tid om fem år eller mer. Om skuldsanering upplevs vara en enkel väg ut ur en skuldsättningsproblematik kan den allmänna betalningsmoralen påverkas negativt. Följderna av detta kan bli att förtroendet för institutet minskar och att kreditvillkoren för konsumenter försämrats. Regeringen delar utredningens bedömning och menar att skuldsanering även fortsättningsvis bör vara förbehållet de svårast skuldsatta. [...]

Det kan också övervägas om det är lämpligt att precisera vilket längre tidsperspektiv som ska användas för prognosen av gäldenärens betalningsförmåga. [...] En tidsgräns skulle i och för sig förenkla bedömningen och innebära att det blir tydligare hur lång tid som ska beaktas. En sådan ordning minskar dock utrymmet för att göra en individuell prognos som beaktar samtliga omständigheter i det enskilda fallet. [...] Förhållandena i det enskilda fallet kan variera och det bedöms därför inte möjligt att i lag ange den tidsrymd som ska användas vid prognosen.

Enligt regeringens mening bör i stället lagtexten betona vikten av att en nyanserad bedömning ska göras i vilken samtliga omständigheter ska beaktas. På så sätt kan Kronofogdemyndigheten ta hänsyn till att personer befinner sig i olika livssituationer och har olika möjligheter att betala av sina skulder. Exempel på andra omständigheter än skuldernas storlek som kan beaktas är ålder, hälsa och arbetssituation. [...] Hur långt fram i tiden som prognosen ska sträcka sig kommer att variera från fall till fall.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående avsnittet ställt sig bakom att begreppet kvalificerad insolvens förtydligas och nyanseras i den nya skuldsaneringslagen. Med kvalificerad insolvens ska avses att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

En sådan tidsgräns som motionärerna efterfrågar skulle visserligen förenkla bedömningen av det kvalificerade insolvensrekvisitet men också minska utrymmet för att göra en individuell prognos. Dessutom skulle en alltför kort

tidsram kunna öppna skuldsaneringsinstitutet även för sådana gäldenärer som inte lever med allvarliga skuldproblem, vilket skulle riskera bl.a. att påverka den allmänna betalningsmoralen negativt och att försämra kreditvillkoren för konsumenter.

Utskottet anser alltså att det vid prövningen av rekvisitet kvalificerad insolvens ska göras en nyanserad bedömning i vilken samtliga relevanta omständigheter ska beaktas. På detta sätt kan hänsyn tas till att personer befinner sig i olika livssituationer och har olika möjligheter att betala av sina skulder. Hur långt fram i tiden som prognosen ska sträcka sig kommer då att variera från fall till fall.

Utskottet vill dessutom framhålla att det alltid är angeläget att regeringen följer upp beslutad lagstiftning och vid behov vidtar nödvändiga åtgärder. Utskottet utgår från att så kommer att ske även när det gäller de nu aktuella lagförslagen.

Mot denna bakgrund saknas skäl för riksdagen att nu ta något initiativ, och motionsyrkandet bör avslås.

Betalningsplanens utformning och längd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år.

Jämför reservationerna 2 (M, C, L, KD) och 3 (V).

Motionerna

I motionerna 2015/16:3342 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C), 2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och 2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås liknande tillkännagivanden om att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år utan några betalningsfria månader. Motionärerna anför bl.a. att det är angeläget att ha en så kort process som möjligt för att få överskuldssatta ekonomiskt rehabiliterade och att en kortare betalningsplan är mer angeläget än att sprida ut betalningsfria månader.

Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) anför i motion 2015/16:3348 att regeringens förslag om att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner i fler fall ska kunna vara kortare än fem år och om att införa två betalningsfria månader är bra, men inte tillräckligt. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att betalningsplanen som huvudregel ska bestämmas till tre år.

Den nya skuldsaneringslagen

Enligt den nya skuldsaneringslagen ska det vara tillräckligt att det finns beaktansvärda skäl för att en kortare betalningsplan än fem år ska kunna bestämmas. Vidare ska två månader per år vara betalningsfria.

Regeringen har i propositionen anført bl.a. följande skäl för att betalningsplanen i fler fall än enligt 2006 års skuldsaneringslag ska kunna bestämmas till kortare tid än fem år (s. 86–89).

Det är flera faktorer som är av betydelse när betalningsplanens utformning ska bestämmas. Ett argument för en kortare betalningsperiod är att vissa gäldenärer, när de väl ansöker om skuldsanering, redan har varit överskuldssatta under flera år och under den tiden levt under knappa ekonomiska förhållanden. Den totala avbetalningstiden blir till följd av detta alltså längre än fem år, ibland betydligt längre. Nu föreslagna ändringar om ökad information och om förenklingar i ansökningsförfarandet kommer dock att medföra att en evighetsgäldenär snabbare ges möjlighet till skuldsanering.

Betalningsplanens längd har också betydelse för den allmänna betalningsmoralen, varför det även ur detta perspektiv är viktigt att betalningsplanen inte är alltför kort. Dessutom måste regleringen kring betalningsplanen utformas på ett sådant sätt att skuldsaneringsinstitutet har ett fortsatt högt förtroende bland allmänheten. Det måste också beaktas att en alltför kort betalningstid skulle kunna förhindra att vissa gäldenärer beviljas skuldsanering på grund av att det skulle framstå som oskäligt.

Borgenärskollektivet gynnas i och för sig av att gäldenären så snart som möjligt får en fungerande ekonomi, samtidigt som det är viktigt att skuldsaneringsinstitutet tillgodoser borgenärernas befogade intresse av att faktiskt få betalt för sina fordringar.

För närvarande finns det en möjlighet att bestämma en kortare betalningsplan än fem år, om det finns särskilda skäl. I praktiken görs dock undantag mycket sällan. Utredningens genomgång av praxis visar att av de drygt 4 500 beslut om skuldsanering som fattades under 2012 bestämdes en kortare tid enbart i ca 25–30 fall. Det är för regeringen tydligt att avsteg från huvudregeln bör kunna ske i fler fall än så.

Utredningen föreslår att det ska ges större möjligheter att besluta om en kortare betalningsplan än fem år. Några remissinstanser, bl.a. Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten, menar att en annan lösning skulle vara att införa generellt kortare betalningsplaner. Även tidigare lagförslag och tillkännagivanden från riksdagen är inne på en generell förkortning av betalningsplanen. Utredningen, som fört diskussioner med företrädare för både gäldenärer och borgenärer, bedömer dock att det inte finns någon större efterfrågan på en generell förkortning av betalningsplanens längd. Inte heller finner utredningen att det finns andra skäl för att betalningsplanens längd bör vara kortare än de fem år som gäller i dag. Det finns också risker med att generellt förkorta betalningsplanen, t.ex. att fler gäldenärer skulle få avslag på sina ansökningar eftersom en skuldsanering skulle framstå som oskälig och att kreditvillkoren för konsumenter försämrats. En generell förkortning skulle också riskera att påverka betalningsmoralen och i grunden förtroendet för skuldsaneringsinstitutet, om inte förkortningen balanseras av inskränkande villkor som minskar gäldenärens möjlighet att beviljas skuldsanering.

Regeringen, liksom majoriteteten av remissinstanserna, delar utredningens bedömning att det finns fördelar med en betalningsplan som

kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet jämfört med en generell förkortning av betalningsplanen. Regeringen föreslår därför att det ska vara tillräckligt att det finns beaktansvärda skäl för en kortare betalningsplan än fem år för att Kronofogdemyndigheten ska kunna besluta om en sådan. Genom att sänka kravet på detta sätt bör det åstadkommas både att fler omständigheter kan beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner blir kortare än fem år.

När det gäller införandet av två betalningsfria månader per år har regeringen bl.a. anført att detta innebär en välkommen ventil under den tid som gäldenären genomför sina skuldsaneringsbetalningar och att det förbättrar förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad. Regeringen har vidare anført att betalningsfria månader bör vara särskilt välkommet ur ett barnperspektiv eftersom det ger en gäldenär med barn förbättrade möjligheter att t.ex. ha råd att umgås och göra någonting särskilt med sina barn under sommarsemestern.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i detta betänkande ställt sig bakom regeringens förslag som innebär att betalningsplanen som huvudregel fortfarande ska bestämmas till fem år, men att en kortare tid ska kunna bestämmas redan om det finns beaktansvärda skäl. Syftet är att det ska kunna bestämmas en kortare betalningsplan än fem år i fler fall än enligt 2006 års skuldsaneringslag där det krävs särskilda skäl för att avvika från huvudregeln. Vidare har utskottet ställt sig bakom förslaget om att det ska införas två betalningsfria månader varje år.

Enligt utskottet finns det således fördelar med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet jämfört med en generell förkortning av betalningsplanen. Lagändringen bör också leda till både att fler omständigheter kan beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner blir kortare än fem år. Enligt den nya skuldsaneringslagen kommer dessutom gäldenären att påbörja sina betalningar redan i samband med inledandebeslutet, vilket medför att gäldenären kan komma ut ur skuldsaneringen flera månader tidigare än enligt 2006 års skuldsaneringslag.

Utskottet anser vidare att två betalningsfria månader per år är positivt ur ett barnperspektiv och kommer att förbättra förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad.

Som angetts ovan utgår dessutom utskottet från att regeringen följer upp den nya lagstiftningen och vidtar de åtgärder som krävs om lagändringarna inte får önskat resultat.

Sammanfattningsvis anser utskottet att det saknas anledning att rikta något tillkännagivande till regeringen och att samtliga motionsyrkanden bör avslås.

Skäl för en kortare betalningsplan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om vad som ska utgöra skäl för att besluta om en kortare betalningsplan.

Jämför reservation 4 (L).

Motionen

Robert Hannah m.fl. (L) anför i motion 2015/16:3339 yrkande 2 att om en gäldenär har haft löneutmätning bör detta normalt utgöra ett sådant beaktansvärt skäl som enligt regeringens förslag till ny skuldsaneringslag ska kunna medföra att betalningsplanen bestäms till kortare tid än fem år. Enligt motionärerna bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om en lagändring som innebär att gäldenärer som har haft löneutmätning ska få en proportionerlig förkortning av sin betalningsplan. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta.

Den nya skuldsaneringslagen

Som redan nämnts är det enligt den nya skuldsaneringslagen tillräckligt att det finns beaktansvärda skäl för en kortare betalningsplan än fem år för att Kronofogdemyndigheten ska kunna besluta om en sådan.

Regeringen har i propositionen anført bl.a. följande i fråga om vad som kan utgöra beaktansvärda skäl för att bestämma en kortare betalningsplan än fem år (s. 222 f.).

I stort sett samtliga gäldenärer som är föremål för skuldsanering lever under ansträngda ekonomiska och sociala förhållanden. Att gäldenären lever under sådana förhållanden utgör därför i sig inte beaktansvärda skäl för att bestämma en kortare tid. Det ska i stället i det enskilda fallet finnas omständigheter som talar för att gäldenären har ett angeläget behov av en snar lösning på sina ekonomiska problem och att det bör göras avsteg från vad som gäller för de flesta. Omständigheter som kan beaktas vid denna bedömning kan hänföra sig till bl.a. gäldenärens ålder, hälsotillstånd och familjesituation. Det kan t.ex. handla om att det finns en risk för att gäldenärens barn drabbas oskäligt hårt eftersom de utan en kortare plan kommer att behöva leva under knappa ekonomiska förhållanden under en stor del av sin barndom. Även andra ömmande omständigheter rörande gäldenärens livssituation kan i det enskilda fallet beaktas.

Den omständigheten att en gäldenär tidigare har påbörjat men inte fullgjort en skuldsanering eller F-skuldsanering kan i vissa fall utgöra beaktansvärda skäl för att bestämma en kortare betalningsplan. Så kan vara fallet om skulderna i den andra saneringen i huvudsak är desamma som i den första. I en sådan situation har gäldenären levt under de ansträngda förhållanden som en pågående skuldsanering innebär, utan att han eller hon har fått sina skulder sanerade.

Skuldsaneringen syftar till att gäldenären ska bli ekonomiskt rehabiliterad och att han eller hon efter en fullföljd betalningsplan därmed ska ha goda förutsättningar att hantera och planera sin ekonomi och förbli

skuldfri. Vid bedömningen av om planen ska kortas bör därför även beaktas om det finns omständigheter som talar för att syftet med skuldsaneringen riskerar att inte bli uppfyllt vid en kortare betalningsplan. En omständighet som talar för att det inte finns en sådan risk är att gäldenären har ansträngt sig för att uppfylla sina förpliktelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att det ska vara tillräckligt att det finns beaktansvärda skäl för en kortare betalningsplan än fem år för att Kronofogdemyndigheten ska kunna besluta om en sådan. Enligt utskottet bör lagändringen leda till att det finns goda möjligheter att beakta samtliga omständigheter som är relevanta i det enskilda fallet vid bestämmandet av betalningsplanens längd.

Det saknas mot denna bakgrund anledning för riksdagen att ta initiativ till en lagändring om vilka omständigheter som särskilt ska beaktas. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I motion 2015/16:3340 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om att en fordran på skadestånd till följd av våldsbrott aldrig ska kunna omfattas av vare sig skuldsanering eller F-skuldsanering. Enligt motionärerna är det inte tillräckligt att göra en allmän skälighetsprövning enligt nu gällande praxis.

Den nya skuldsaneringslagen

Enligt 9 § i den nya skuldsaneringslagen och 10 § i den nya lagen om skuldsanering för företagare får skuldsanering beviljas om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden. Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas bl.a. omständigheterna vid skuldernas tillkomst. Paragraferna har i dessa delar sin motsvarighet i 4 § i 1994 och 2006 års skuldsaneringslagar.

När det gäller omständigheterna vid skuldernas tillkomst anses skadeståndsfordringar som grundar sig på brott som huvudregel hindra skuldsanering. Det finns dock inte något absolut hinder mot att skadeståndsfordringar på grund av brott omfattas av ett beslut om skuldsanering. I

förarbetena till 1994 års skuldsaneringslag anförde chefen för Justitiedepartementet följande (prop. 1993/94:123 s. 101 f.).

Skadeståndsfordringar som grundar sig på brott bör normalt hindra en skuldsanering. Det vore stötande om den som har dömts för allvarlig brottslighet, t.ex. våldtäkt, och då ålagts att betala skadestånd skulle kunna få skadeståndet nedsatt genom en skuldsanering. Å andra sidan bör skadeståndsfordringar inte generellt undantas från skuldsaneringslagens tillämpningsområde. Det kan tänkas undantagsfall där skuldsanering bör kunna beviljas trots att en sådan fordran ingår bland gäldenärens skulder. Man kan exempelvis tänka sig att fråga är om ett skadestånd av äldre datum där gäldenären fullgjort en del av sin betalningsförpliktelse eller där den skadelidande är positivt inställd till en skuldsanering för gäldenären eller där skadeståndet utgör endast en mindre del av gäldenärens samtliga skulder. Över huvud taget bör här skuldens ålder tillmätas en avgörande betydelse. Ju äldre skadeståndsfordran är, desto större bör möjligheterna vara för gäldenären att erhålla skuldsanering. I det sammanhanget bör också vägas in den omständigheten att en skuldsanering kan innebära att den skadelidande faktiskt får viss del av skadeståndet betalt, vilket annars kanske inte skulle bli fallet. Som regel bör dock förekomsten av en skadeståndsfordran på grund av brott vid den allmänna skälighetsbedömningen verka hindrande för skuldsanering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag som innebär att bestämmelser om ett allmänt skälighetsvillkor motsvarande det i 1994 och 2006 års skuldsaneringslagar införs i såväl den nya skuldsaneringslagen som den nya lagen om skuldsanering för företagare.

Som framgår av uttalandena i tidigare lagstiftningsärenden bör en skuldsanering som huvudregel inte omfatta skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott.

Det saknas därför skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet varför det bör avslås.

Kommunernas budget- och skuldrådgivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning och om tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivning.

Jämför reservation 6 (M).

Motionen

Ewa Thalén Finné m.fl. (M) anför i motion 2015/16:3344 att det finns brister i Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsyn över kommunernas budget- och skuldrådgivning samtidigt som Konsumentverket sedan lång tid har haft

uppgiften att stödja och ge vägledning för budget- och skuldrådgivningen. I motionen föreslås därför tillkännagivanden om att Konsumentverket ska ansvara för tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivning (yrkande 3) och om att reglerna om kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning ska vara placerade i skuldsaneringslagen (yrkande 2).

Den nya skuldsaneringslagen

I den nya skuldsaneringslagen förtydligas såväl kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer som IVO:s tillsynsansvar över kommunernas budget- och skuldrådgivning. Förtydligandena görs bl.a. genom att preciseringen av kommunernas ansvar för budget- och skuldrådgivningen förs över från skuldsaneringslagen till socialtjänstlagen (2001:453).

Regeringen har i propositionen anfört bl.a. följande skäl för lagändringen (s. 101 f.).

Enligt uppgift till utredningen finns det brister när det gäller tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivning. IVO, som alltså relativt nyligen fått uppgiften som tillsynsmyndighet, har efterfrågat ett tydligare angivet tillsynsansvar. Myndigheten anser bl.a. att kommunernas ansvar för att lämna budget- och skuldrådgivning bör förtydligas och placeras i socialtjänstlagen.

Bristerna i tillsynen bekräftas av Riksrevisionens granskning av skuldsaneringssystemet. Av granskningen framgår också att IVO anser att den inte kan utöva tillsyn över en kommuns budget- och skuldrådgivning, om kommunen hanterar rådgivningsverksamheten utanför socialtjänstens område.

Som framgår ovan har lagstiftarens avsikt varit att uppgiften att lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer ska utgöra socialtjänst. Kommunernas ansvar i detta avseende preciseras endast i 2006 års skuldsaneringslag. IVO:s tillsynsuppgifter följer således redan av befintliga regler och något egentligt behov av en ytterligare lagreglering beträffande tillsynsansvaret finns därför egentligen inte. Samma slutsats har dragits i tidigare lagstiftningsärenden (prop. 2005/06:124 s. 38).

Regeringen konstaterar dock, i likhet med Riksrevisionen, att det finns en skillnad gällande synen på regleringen av tillsynen över budget- och skuldrådgivningen. Det finns därför skäl att tydliggöra detta tillsynsansvar över samtliga kommuners budget- och skuldrådgivning. För att åstadkomma detta bör, som IVO föreslår, preciseringen av kommunernas ansvar för budget- och skuldrådgivningen föras över från skuldsaneringslagen till socialtjänstlagen. Förslaget innebär inte någon inskränkning av kommunernas möjlighet att organisera sin verksamhet. I stället tydliggör det att budget- och skuldrådgivning utgör socialtjänst, oavsett i vilken del av den kommunala verksamheten som tjänsten erbjuds. I förslaget till ny skuldsaneringslag bör det göras en hänvisning till socialtjänstlagen och det ansvar kommunerna har att erbjuda budget- och skuldrådgivning. Genom en sådan ändring förtydligas också att ansvaret att hjälpa skuldsatta inte är direkt kopplat till skuldsaneringsystemet, utan att ansvaret är bredare än så.

Pågående arbete

Regeringen beslutade den 10 mars 2016 att ge Konsumentverket två uppdrag som bl.a. rör frågor om kommunal budget- och skuldrådgivning.

Enligt det första uppdraget ska Konsumentverket – efter samråd med IVO, Kronofogdemyndigheten, Socialstyrelsen och andra berörda aktörer – ta fram och tillhandahålla rekommendationer för den kommunala budget- och skuldrådgivningen och följa upp hur de används (Fi2016/00957/KO). I arbetet bör också samråd ske med Sveriges Kommuner och Landsting. Rekommendationerna ska finnas tillgängliga senast den 31 december 2016. Konsumentverket ska i årsredovisningen för 2017, eller i en separat rapport senast den 1 juni 2018, redovisa sin uppföljning av hur rekommendationerna har använts.

Enligt det andra uppdraget ska Konsumentverket i samarbete med Kronofogdemyndigheten och Finansinspektionen verka för en fördjupad samverkan med samhällsaktörer som utifrån sina verksamhetsområden bedöms kunna bidra till att personer som har eller riskerar att få problem med skulder kan få hjälp med att få ordning på sin ekonomiska situation (Fi2016/00958/KO). Konsumentverket ska i årsredovisningarna för 2016, 2017 och 2018 redovisa hur arbetet med uppdraget fortskrider. Uppdraget ska avslutas senast den 30 juni 2019, och Konsumentverket ska senast samma dag redovisa genomförandet av uppdraget och, så långt som möjligt, de resultat som har uppnåtts.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i detta betänkande ställt sig bakom regeringens förslag om förtydliganden av både kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer och IVO:s tillsynsansvar över kommunernas budget- och skuldrådgivning.

Enligt utskottet utgör inte det som motionärerna anför skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen, och motionsförslagen bör avslås.

Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling. Utskottet utgår från att regeringen noga följer frågan.

Jämför reservation 7 (M).

Motionen

Ewa Thalén Finné m.fl. (M) anför i motion 2015/16:3344 yrkande 4 att det är angeläget att Kronofogdemyndighetens medelshantering fungerar på ett

fullgott sätt. Kronofogdemyndigheten har tidigare fått kritik av Justitieombudsmannen för sin medelshantering, och myndigheten har enligt egen uppgift fortfarande problem med långa handläggningstider. I motionen föreslås därför ett tillkännagivande om att regeringen noga ska följa hur Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling fungerar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom att gäldenären enligt såväl den nya skuldsaneringslagen som lagen om skuldsanering för företagare som huvudregel ska betala till en betalningsförmedling, som sedan ska förmedla medlen till borgenärerna. Kronofogdemyndigheten ska ansvara för betalningsförmedlingen och ska för finansieringen av förmedlingsverksamheten ta ut en årlig avgift, som ska belasta gäldenärens betalningsutrymme och anges i beslutet om skuldsanering eller F-skuldsanering. Regeringen ska få meddela föreskrifter om storleken på den avgift som Kronofogdemyndigheten ska ta ut för betalningsförmedlingen.

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är viktigt att Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling fungerar på ett effektivt och rättssäkert sätt. Utskottet utgår från att regeringen noga följer frågan om hur betalningsförmedlingen fungerar och vid behov vidtar nödvändiga åtgärder. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Reservationer

1. **Bedömningen av kvalificerad insolvens, punkt 2 (C, L)**

av Ola Johansson (C) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

I praxis i dag förekommer det ofta att utgångspunkten för vad som ska betraktas som en överskådlig tid vid bedömningen av kravet på kvalificerad insolvens anses vara 15 år. En så lång tidsperiod medför ett stort osäkerhetsmoment som i många fall leder till att särskilt unga överskuldssatta personer inte bedöms uppfylla kravet och därför inte kan beviljas skuldsanering. Vi anser därför att det kvalificerade insolvensrekvisitet normalt bör ta sikte på en mer kortsiktig prognos än den som görs enligt gällande rätt.

Vi har ställt oss bakom regeringens förslag om en mer nyanserad bedömning av kravet på kvalificerad insolvens som är ett steg i rätt riktning. Regeringens skäl för förslaget i propositionen är dock så restriktivt skrivna att det är tveksamt om förslaget kommer att få det önskade genomslaget i praktiken.

Vi anser mot denna bakgrund att prognosen vid bedömningen av kravet på kvalificerad insolvens som huvudregel bör begränsas till ett tidsperspektiv om fem år. I motsats till 2012 års skuldsaneringsutredning anser vi inte att en sådan tidsbegränsning av prognosen riskerar att öppna skuldsaneringsinstitutet även för gäldenärer som inte lever med allvarliga skuldproblem. Flera remissinstanser, bl.a. Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst och Riksförbundet Insolvens, delar vår uppfattning att det bör finnas tidsgränser att utgå från vid bedömningen av det kvalificerade insolvensrekvisitet.

Det är regeringens uppgift att återkomma till riksdagen med förslag om lagändringar.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Betalningsplanens utformning och längd, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1,

2015/16:3342 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C) och

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motion

2015/16:3348 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V).

Ställningstagande

God tillgång till krediter till rimliga villkor är viktigt och stärker möjligheten för enskilda att planera sin ekonomi och anpassa sin konsumtion över tid. Att vissa personer inte kan betala sina skulder och blir överskuldssatta är dock negativt såväl för den enskilda individen och hans eller hennes borgenärer som för samhället i stort. Det är därför viktigt att ge goda förutsättningar för att fler evighetsgäldenärer ska bli av med sin skuldbörda och få en andra chans. Detta bidrar också till att minska utanförskapet. Vi har därför ställt oss bakom regeringens förslag om en ny skuldsaneringslag som är ett steg i rätt riktning för att ge fler överskuldssatta en möjlighet att starta om på nytt.

En mycket angelägen fråga är att förkorta gäldenärernas totala överskuldssättningsperiod så att de så snabbt som möjligt kan bli ekonomiskt rehabiliterade och komma tillbaka till ett mer normalt samhällsliv. Vidare bör regelverket för skuldsanering vara rättvist och förutsebart. Dessutom talar principiella skäl för att betalningsperioden för skuldsanering enligt den nya skuldsaneringslagen och för F-skuldsanering enligt den nya lagen om skuldsanering för företagare ska vara lika lång.

Vi anser mot denna bakgrund att betalningsplanen som huvudregel ska bestämmas till tre i stället för fem år. Enligt vår bedömning saknas anledning att anta att en sådan kortare betalningsperiod skulle försämra den allmänna betalningsmoralen eller medföra försämrade kreditvillkor för konsumenter.

Tunga remissinstanser som Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket har också efterfrågat en förkortning av betalningsplanens längd. Det kan dessutom noteras att kortare betalningsplaner inte kommer att få någon negativ inverkan på borgenärers befogade intresse att få betalt för sina

fordringar i de vanligt förekommande fall där gäldenären ändå inte har något betalningsutrymme (s.k. nollbeslut).

Om treåriga betalningsplaner införs som huvudregel enligt vårt förslag finns inte någon anledning att dessutom låta två månader per år vara betalningsfria.

Regeringen bör mot denna bakgrund återkomma till riksdagen med lagförslag om att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år utan några betalningsfria månader.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Betalningsplanens utformning och längd, punkt 3 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3348 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) och

avslår motionerna

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1,

2015/16:3342 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C) och

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Överskuldssättning har ett högt pris för både den enskilde och samhället. Överskuldssatta personer har t.ex. sämre hälsa och arbetar mindre än genomsnittsbefolkningen. Barn i överskuldssatta familjer drabbas ofta också hårt av det utsatta ekonomiska läget. Det är alltså mycket angeläget att fler evighetsgäldenärer får chansen att genomgå en skuldsanering och bli ekonomiskt rehabiliterade.

Jag välkomnar därför regeringens förslag om att bl.a. förenkla ansökningsförfarandet, nyansera kravet på överskuldssättning och underlätta gäldenärens betalningar som syftar till att fler överskuldssatta ska erbjudas en möjlighet att starta om på nytt genom skuldsanering. Jag har också ställt mig bakom förslaget att införa två betalningsfria månader per år, vilket är särskilt viktigt ur ett barnperspektiv.

Vidare anser jag i likhet med regeringen att det ska gå snabbare än i dag att ta sig igenom ett skuldsaneringsförfarande. Regeringens förslag om att betalningsplanen i fler fall ska kunna bestämmas till kortare tid än fem år är ett steg i rätt riktning, men här finns det utrymme för ytterligare förbättringar.

Enligt min mening borde betalningsplanen som huvudregel bestämmas till tre i stället för fem år. Sådana kortare betalningsplaner i kombination med två betalningsfria månader per år skulle ge ännu bättre förutsättningar för överskuldssatta att klara av en skuldsanering och få en andra chans utan alltför hård belastning på gäldenären och hans eller hennes familj. I sammanhanget ska särskilt noteras att många gäldenärer som inleder ett skuldsaneringsförfarande redan har levt på existensminimum under lång tid. För dessa gäldenärer handlar det alltså om att leva på existensminimum under en betydligt längre tid än betalningsperioden enligt beslutet om skuldsanering.

Det är regeringens uppgift att återkomma till riksdagen med lagförslag om att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år inklusive två betalningsfria månader.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Skäl för en kortare betalningsplan, punkt 4 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Som framgår ovan har jag ställt mig bakom regeringens förslag om en ny skuldsaneringslag som är ett steg i rätt riktning för att ge fler överskuldssatta en möjlighet att starta om på nytt.

Med regeringens förslag i den nya skuldsaneringslagen om att betalningsplanens längd ska vara fem år, om det inte finns beaktansvärda skäl att bestämma en kortare tid, kvarstår skälen för att två månader per år ska vara betalningsfria. Det är dock viktigt att ändringen från kravet på särskilda skäl till beaktansvärda skäl faktiskt leder till att fler betalningsplaner bestäms till kortare tid än fem år än vad som är fallet i dag.

Det är vanligt att överskuldssatta personer har levt med löneutmätning under långa perioder innan de beviljas skuldsanering. Detta bör vara en väsentlig faktor att beakta vid bedömningen av vad som utgör beaktansvärda skäl för att besluta om en kortare betalningsplan än fem år. Jag anser därför att gäldenärer som har haft löneutmätning före en ansökan om skuldsanering som huvudregel bör få sin betalningsplan förkortad i proportion till utmättningsperioden.

Det är regeringens uppgift att återkomma till riksdagen med förslag om lagändringar.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott, punkt 5 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3340 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Vi har ställt oss bakom regeringens förslag som syftar till att ge fler överskudsatta en möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Det borde dock vara en grundläggande princip att personer som har gjort sig skyldiga till våldsbrott och dömts att betala skadestånd till sina brottsoffer aldrig ska kunna bli fria från sitt skadeståndsansvar genom skuldsanering.

Redan i dag görs en allmän skälighetsbedömning vid en ansökan om skuldsanering. Huvudregeln är då att skadeståndsfordringar som grundar sig på brott utgör hinder mot att skuldsanering beviljas. I förarbetena till 1994 års skuldsaneringslag anges dock att om det är fråga om ett äldre skadestånd där huvuddelen av skadeståndet är betalt, så bör det vara möjligt att beviljas skuldsanering. Det anförts vidare att ju äldre skadeståndsfordran är, desto större bör möjligheterna vara för gäldenären att erhålla skuldsanering.

Enligt vår mening är det dock oacceptabelt att våldsbrottslingar ens i undantagsfall ska kunna gå fria från att betala sina skadeståndsfordringar. Vi anser därför att det i såväl den nya skuldsaneringslagen som lagen om skuldsanering för företagare bör införas ett undantagslöst förbud mot att skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott omfattas av skuldsanering.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om lagändringar.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Kommunernas budget- och skuldrådgivning, punkt 6 (M)

av Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

En viktig uppgift för kommunernas budget- och skuldrådgivare är att vara ett stöd för överskuldsetta som vill ansöka om och genomföra en skuldsanering. Det har dock under lång tid funnits brister i tillsynen över den kommunala budget- och skuldrådgivningen.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) övertog den 1 juni 2013 tillsynen över budget- och skuldrådgivarnas verksamhet från Socialstyrelsen och länsstyrelserna. Riksrevisionen anför i sin rapport Överskuldsättning – hur fungerar samhällets stöd och insatser? att statliga myndigheter med undantag för ett enstaka tillfälle aldrig har utfört någon tillsyn över kommunernas budget- och skuldrådgivning (RiR 2015:14 s. 101). 2012 års skuldsaneringsutredning anför i sitt betänkande Ut ur skuldfällan att regeringen, mot bakgrund av att det över huvud taget inte har bedrivits någon tillsyn över budget- och skuldrådgivningen, bör förtydliga tillsynsansvaret i det regleringsbrev som lämnas för IVO (SOU 2013:72 s. 276).

Enligt vår mening skulle Konsumentverket vara bättre lämpad än IVO att ansvara för tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivning. Konsumentverket har sedan lång tid uppgiften att stödja och ge vägledning för den kommunala budget- och skuldrådgivningen. I uppgiften ingår att tillhandahålla bl.a. utbildning och handböcker samt att följa upp, stödja och bidra till vidareutveckling av verksamheten. Dessutom bedriver Konsumentverket redan i dag tillsyn på ett stort antal områden, bl.a. när det gäller avtalsvillkor, marknadsföring och reserättigheter.

Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om lagändringar som innebär att Konsumentverket ska ansvara för tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivning samt att reglerna om kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning ska vara placerade i skuldsaneringslagen.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling, punkt 7 (M)

av Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi har ställt oss bakom regeringens förslag om att gäldenären ska betala till en betalningsförmedling som Kronofogdemyndigheten ansvarar för.

Det är naturligtvis av stor vikt att Kronofogdemyndigheten kan garantera borgenärerna en snabb och rättssäker hantering av sina utbetalningar. Som angetts ovan har Justitieombudsmannen vid flera tillfällen riktat kritik mot Kronofogdemyndigheten för brister i handläggningen av betalningar och hanteringen av utmätta medel (se beslut den 15 mars 2012 dnr 3655-2011 samt beslut den 10 januari 2012 dnr 4408-2011, 2427-2011 och 4466-2011). Justitieombudsmannen har bl.a. anfört att Kronofogdemyndighetens medelshantering är en viktig del av verksamheten som kan ha stor betydelse för den enskilde och att det är viktigt, även för förtroendet för verksamheten, att den handläggningen är korrekt.

Vidare har Kronofogdemyndigheten enligt egen uppgift haft problem med långa handläggningstider för medelshanteringen.

Regeringen bör mot denna bakgrund noga följa frågan om hur Kronofogdemyndighetens medelshantering fungerar och vid behov vidta nödvändiga åtgärder.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:125 Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till skuldsaneringslag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skuldsanering för företagare.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Följdmotionerna

2015/16:3339 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betalningsperioden för skuldsanering ska sättas till tre år och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tiden för löneutmätning bör beaktas vid bedömningar av betalningsperiod och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidsgränser vid bedömningar av det kvalificerade insolvensrekvisitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3340 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en fordran på skadestånd till följd av våldsbrott aldrig ska kunna omfattas av en skuldsanering eller F-skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3342 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betalningsplanen för gäldenären i samband med skuldsanering generellt ska uppgå till tre år och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3344 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att betalningsplanen som huvudregel ska löpa under tre år i stället för nu gällande fem år, utan betalningsfria månader, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att flytta reglerna om kommunernas skyldighet att lämna budget- och skuldrådgivning från socialtjänstlagen till skuldsaneringslagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att Konsumentverket ska ansvara för tillsynen över kommunernas budget- och skuldrådgivare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betalningsförmedling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3348 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner sänks från fem år till tre år, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till skuldsaneringslag

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skuldsanering. Skuldsanering innebär att en gäldenär helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen.

I lagen (2016:000) om skuldsanering för företagare finns bestämmelser om en särskild form av skuldsanering för företagare och närstående till företagare.

Information och rådgivning till skuldsatta

2 § Kronofogdemyndigheten ska lämna upplysningar om skuldsanering till svårt skuldsatta fysiska personer som är eller har varit föremål för verkställighet enligt utsökningsbalken.

3 § I 5 kap. 12 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta fysiska personer.

Prövningsmyndighet

4 § Kronofogdemyndigheten prövar ärenden om skuldsanering och ärenden om omprövning av ett beslut om skuldsanering.

Villkor för skuldsanering

5 § Skuldsanering får beviljas en gäldenär som är en fysisk person om villkoren i 6–10 §§ är uppfyllda.

6 § Skuldsanering får beviljas om gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige.

7 § Skuldsanering får beviljas om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas bestå under överskådlig tid (kvalificerad insolvens).

8 § Om gäldenären är en näringsidkare, får skuldsanering beviljas endast om de ekonomiska förhållandena i näringsverksamheten är enkla att utreda.

En gäldenär som har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud får inte beviljas skuldsanering.

9 § Skuldsanering får beviljas om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden.

Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om skuldsanering.

10 § Om gäldenären tidigare har beviljats skuldsanering, får skuldsanering beviljas endast om det finns särskilda skäl.

Ansökan om skuldsanering

11 § En ansökan om skuldsanering ska vara skriftlig.

Ansökan ska vara egenhändigt undertecknad av gäldenären. Om ansökan ges in på elektronisk väg, ska den vara undertecknad med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

12 § Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. gäldenären enligt 5 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden och uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige,
 2. gäldenärens inkomster, tillgångar och utgifter,
 3. de borgenärer som gäldenären känner till med angivande av varje borgenärs namn, adress och telefonnummer,
 4. en uppskattning av skulden till varje borgenär,
 5. omständigheterna vid skuldernas tillkomst och de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser, och
 6. gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden som i övrigt är av betydelse för prövningen av ärendet.
- Uppgifterna ska lämnas av gäldenären på heder och samvete.

Komplettering och avvisning av ansökan

13 § Om en ansökan är bristfällig, ska gäldenären föreläggas att avhjälpa bristen. Av föreläggandet ska det framgå att ansökan kan avvisas om föreläggandet inte följs. Föreläggandet behöver inte delges.

En ansökan om skuldsanering ska avvisas om den är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och gäldenären inte har följt ett föreläggande att avhjälpa bristen.

14 § En ansökan om skuldsanering ska avvisas om gäldenären är föremål för ett annat förfarande om skuldsanering.

Inledande av skuldsanering

15 § Kronofogdemyndigheten ska i den utsträckning det behövs

1. kontrollera i sina register att uppgifterna i ansökan är korrekta, och

2. inhämta upplysningar från andra myndigheter om gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden.

Ett sammanträde enligt 22 § får hållas för att avgöra om skuldsanering ska inledas.

16 § Om det framgår av ansökan eller annan tillgänglig utredning att villkoren för skuldsanering inte är uppfyllda, ska ansökan avslås.

Ansökan får också avslås om gäldenären inte infinner sig personligen vid ett sammanträde eller i övrigt inte medverkar under ärendets handläggning.

17 § Om ansökan inte avvisas eller avslås, ska Kronofogdemyndigheten snarast besluta att skuldsanering ska inledas (inledandebeslut).

18 § I inledandebeslutet ska det bestämmas vilket belopp som gäldenären ska betala för tiden till dess att frågan om skuldsanering slutligt har avgjorts eller något annat har bestämts. Det ska också bestämmas när och hur betalning ska ske.

Det belopp som gäldenären ska betala ska bestämmas enligt 33 §.

Gäldenären ska betala till Kronofogdemyndigheten. Betalningarna ska genomföras trots att inledandebeslutet inte har fått laga kraft. För gäldenärens betalningar gäller i övrigt 38 § första stycket och 39 §.

19 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,
2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och
3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Handläggningen efter inledandebeslut

20 § Efter inledandebeslutet ska Kronofogdemyndigheten se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.

21 § En underrättelse ska skickas till de borgenärer som är kända i ärendet senast en vecka efter att det enligt 19 § har kungjorts att ett inledandebeslut har meddelats.

I underrättelsen ska borgenären upplysas om att ett inledandebeslut har meddelats och om borgenärens fordran i ärendet. Borgenären ska även uppmanas att inom den tidsfrist som anges i kungörelsen komma in med uppgifter enligt 19 § andra stycket.

22 § Ett sammanträde ska hållas om det kan antas vara till fördel för utredningen. Vid sammanträdet ska gäldenären lämna de ytterligare uppgifter som behövs för prövningen av ärendet.

Gäldenären ska kallas att infinna sig personligen vid sammanträdet. Kallelsen ska sändas till gäldenären under den adress som han eller hon senast har uppgett i ärendet. Kallelsen behöver inte delges.

I kallelsen ska gäldenären upplysas om syftet med sammanträdet och om att ansökan kan avslås om han eller hon inte finner sig personligen.

23 § Till ett sammanträde enligt 22 § får även en borgenär eller någon annan som kan bidra till utredningen av ärendet kallas. Kallelsen behöver inte delges.

24 § Om det efter inledandebeslutet framkommer att villkoren för skuldsanering inte är uppfyllda, ska ansökan avslås.

Ansökan får också avslås om gäldenären inte finner sig personligen vid ett sammanträde eller i övrigt inte medverkar under ärendets handläggning.

Beslut om skuldsanering

25 § När det finns tillräcklig utredning i ärendet, ska Kronofogdemyndigheten tillsammans med gäldenären upprätta ett förslag om skuldsanering som innehåller de uppgifter som anges i 29 §.

26 § Förslaget om skuldsanering ska sändas till samtliga kända borgenärer vars fordringar omfattas av förslaget med föreläggande för dem att yttra sig inom viss tid. Av föreläggandet ska det framgå att ett uteblivet yttrande inte hindrar ett beslut om skuldsanering. Föreläggandet ska delges borgenärerna.

Om en fordran i ärendet inte omfattas av förslaget, ska borgenären underrättas om detta.

27 § Efter utgången av den tid som avses i 26 § ska Kronofogdemyndigheten besluta att skuldsanering ska beviljas, om villkoren för skuldsanering är uppfyllda.

28 § När ett beslut om skuldsanering har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Innehållet i en skuldsanering

29 § I beslutet om skuldsanering ska det bestämmas

1. vilka fordringar som ska omfattas av skuldsaneringen (30–32 §§),
2. en betalningsplan som anger
 - a) det belopp som gäldenären ska betala (33 §),
 - b) planens längd och när den löper ut (34 §), och
 - c) när och hur gäldenären ska betala (38 §),
3. vilken avgift som Kronofogdemyndigheten ska ta ut (35 §),
4. vilket belopp som ska fördelas mellan borgenärerna (36 §) och hur stor procentandel av varje fordran som ska bli betald,

5. vad som ska gälla för fordringarna (37 §), och
6. när och hur borgenärerna ska få betalt (41 §).

30 § En skuldsanering omfattar, om inte annat föreskrivs i 31 § eller bestäms enligt 32 §, alla fordringar på pengar mot gäldenären som har uppkommit före den dag då inledandebeslutet meddelades.

31 § En skuldsanering omfattar inte

1. en fordran på familjerättsligt underhåll,
2. en fordran för vilken borgenären har panträtt eller annan förmånsrätt enligt 6 eller 7 § förmånsrättslagen (1970:979) eller retentionsrätt, till den del säkerheten räcker till för betalning av fordran,
3. en fordran för vilken borgenären, innan ett inledandebeslut har meddelats, har fått förmånsrätt enligt 8 § förmånsrättslagen, när det gäller egendom som har tagits i anspråk vid verkställigheten,
4. en fordran som inte är förfallen till betalning och som är beroende av att borgenären tillhandahåller en motprestation, eller
5. en fordran som är tvistig.

En fordran enligt första stycket 1 omfattas dock av skuldsaneringen om Försäkringskassan eller ett utländskt offentligt organ har inträtt i den underhållsberättigades rätt till underhållsbidrag.

32 § Om en fordran är beroende av villkor, inte är till beloppet fastställd eller inte är förfallen till betalning, får det bestämmas att den inte ska omfattas av skuldsaneringen.

Om en fordran kan antas vara ogrundad, ska det bestämmas att den inte ska omfattas av skuldsaneringen.

33 § Det belopp som gäldenären ska betala enligt betalningsplanen ska bestämmas så att skuldsaneringen tar i anspråk gäldenärens samtliga tillgångar och inkomster efter avdrag för vad som ska förbehållas gäldenären för dennes och dennes familjs försörjning. Bestämmelserna i 7 kap. 4 och 5 §§ utsökningsbalken om förbehållsbelopp ska då vara vägledande.

Det får bestämmas att förbehåll även ska göras för betalning av en fordran som inte omfattas av skuldsaneringen.

34 § Betalningsplanens längd ska vara fem år, om det inte finns beaktansvärda skäl att bestämma en kortare tid.

Betalningsplanen börjar löpa från beslutet om skuldsanering.

Vid bestämmandet av tidpunkten för när betalningsplanen löper ut ska den tid som inledandebeslutet gällt räknas av från betalningsplanens längd, om det inte med hänsyn till gäldenärens agerande efter beslutet är motiverat att räkna av en kortare tid.

35 § Kronofogdemyndigheten ska ta ut en årlig avgift av gäldenären för myndighetens hantering av hans eller hennes betalningar.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgiftens storlek.

36 § Det belopp som ska fördelas mellan borgenärerna utgörs av de medel som gäldenären ska betala enligt inledandebeslutet och betalningsplanen med avdrag för den avgift som avses i 35 §.

37 § Alla fordringar som omfattas av skuldsaneringen har lika rätt.

Trots första stycket får en fordran

1. ges sämre rätt, om borgenären samtycker till det, eller
2. betalas före andra fordringar, om den efter fördelning enligt 36 § avser ett mindre belopp och det är skäligt med hänsyn till omfattningen av skulderna och övriga omständigheter.

Gäldenärens betalningar

38 § Gäldenären ska betala en gång i månaden, med undantag för juni och december som är betalningsfria månader.

Gäldenären ska betala till Kronofogdemyndigheten. Om det finns särskilda skäl, får det bestämmas att gäldenären i stället ska betala direkt till borgenärerna.

Betalningarna ska genomföras trots att beslutet om skuldsanering inte har fått laga kraft.

39 § Gäldenären förlorar rådigheten över medel som han eller hon har betalat in till Kronofogdemyndigheten. Myndigheten ska genast placera de inbetalda medlen på ett räntebärande konto.

40 § Inbetalda medel tillfaller de borgenärer vars fordringar omfattas av skuldsaneringen, när beslutet om skuldsanering har fått laga kraft och den avgift som avses i 35 § har räknats av.

41 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Exekutiva åtgärder

42 § Efter inledandebeslutet får utmätning för fordringar som uppkommit dessförinnan inte ske innan frågan om skuldsanering är avgjord genom ett beslut som har fått laga kraft. Om utmätning ändå sker, är åtgärden utan verkan.

Första stycket gäller inte fordringar som enligt 31 § inte omfattas av skuldsaneringen. Det gäller inte heller om, efter överklagande, rätten på begäran av en borgenär bestämmer att utmätning får ske.

Denna paragraf tillämpas även i fråga om ett beslut om betalningssäkring och verkställighet av ett sådant beslut.

43 § Inbetalda medel som fortfarande tillhör gäldenären får inte utmätas eller tas i anspråk för verkställighet av ett beslut om betalningssäkring.

44 § Ett beslut om skuldsanering får verkställas när det har fått laga kraft. Verkställighet får inte avse annat än vad som redan skulle ha betalats ut till borgenären enligt beslutet om skuldsanering.

Överklagande

45 § Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas. Ett beslut som inte innebär att ärendet avgörs får överklagas endast i samband med överklagande av ett beslut som innebär att ärendet avgörs. Inledandebeslutet och beslut om ändring av inledandebeslutet får dock överklagas särskilt.

Kronofogdemyndighetens beslut överklagas till tingsrätten i den ort där gäldenären är bosatt. Om gäldenären inte är bosatt i Sverige, överklagas beslutet till Stockholms tingsrätt. Ett överklagande ska ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från dagen för beslutet.

Vid ett överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Kronofogdemyndigheten ska inte vara part i domstolen.

46 § Om en domstol bifaller ett överklagande av gäldenären, ska den återförvisa ärendet till Kronofogdemyndigheten. Om Kronofogdemyndigheten har avslagit gäldenärens ansökan med tillämpning av 24 § och tillräcklig utredning finns, får domstolen dock besluta om skuldsanering.

Ett beslut att återförvisa ett ärende till Kronofogdemyndigheten får inte överklagas.

Verkan av en skuldsanering

47 § Genom en skuldsanering befrias gäldenären från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen i den utsträckning som dessa sätts ned. Genom skuldsaneringen befrias gäldenären även från ansvar för betalningen av skulder som inte är kända i ärendet, om det inte är en sådan skuld som avses i 31 §.

Skuldsaneringen medför att rätten till ränta eller dröjsmålsavgift på en fordran som omfattas av skuldsaneringen faller bort för tiden efter den dag då inledandebeslutet meddelades.

Skuldsaneringen inverkar inte på den rätt en borgenär har mot en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för skulden.

Omprövning av ett beslut om skuldsanering

48 § På ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av skuldsaneringen får beslutet om skuldsanering upphävas eller, i fall som avses i 6 och 7, ändras beträffande det som har bestämts i en fråga som avses i 29 § 2–6, om

1. gäldenären har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
2. gäldenären har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning,
3. gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär för att inverka på skuldsaneringsfrågans avgörande,
4. gäldenären i sin ansökan om skuldsanering eller annars under ärendets handläggning medvetet har lämnat oriktiga uppgifter till men för borgenären,

5. gäldenären har lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut i fråga om skatt eller avgift som omfattas av skuldsaneringen eller inte har lämnat uppgifter trots att han eller hon är uppgiftsskyldig och detta har medfört att ett beslut blivit felaktigt eller inte fattats,

6. gäldenären inte följer betalningsplanen och avvikelserna inte är ringa, eller

7. gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligen har förbättrats efter beslutet om skuldsanering och detta beror på omständigheter som inte kunnat förutses vid beslutet.

I fall som avses i första stycket 7 ska ansökan göras inom fem år från dagen för inledandebeslutet eller, om en betalningsplan löper ut senare, senast den dag då planen löper ut.

49 § På ansökan av gäldenären får beslutet om skuldsanering ändras beträffande det som har bestämts i en fråga som avses i 29 § 2–6, om

1. gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligen har förändrats efter beslutet om skuldsanering och detta beror på omständigheter som inte kunnat förutses vid beslutet, eller

2. det finns synnerliga skäl.

50 § Om ett beslut om skuldsanering upphävs, blir en borgen eller annan säkerhet som tredje man har ställt för betalning av ett belopp som avses i 29 § 4 ogiltig. Detta gäller dock inte om tredje mannen kände till eller borde ha känt till de omständigheter som anges i 48 § första stycket 1–3 eller medverkade till att gäldenären har åsidosatt sina förpliktelser enligt 48 § första stycket 4.

51 § Vid en ändring av ett beslut om skuldsanering får betalningsplanens längd bestämmas till som längst sju år.

52 § En ansökan om omprövning av ett beslut om skuldsanering ska vara skriftlig. Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. det beslut som avses,

2. det som yrkas, och

3. de omständigheter som åberopas till stöd för ansökan.

Om en ansökan är bristfällig tillämpas 13 §.

53 § Bestämmelserna i 20, 22 och 23 §§ gäller vid handläggningen av ett ärende om omprövning av ett beslut om skuldsanering.

Övriga bestämmelser

54 § Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om en ansökan om förhandling om offentligt ackord tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om ackordet fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om skuldsanering.

55 § Om gäldenären återkallar en ansökan om skuldsanering, ska ärendet avskrivas från vidare handläggning. Detsamma gäller om ansökan förfaller enligt 54 §.

56 § Om en ansökan om skuldsanering avslås eller avvisas eller ärendet avskrivas från vidare handläggning sedan ett inledandebeslut har meddelats, ska samtliga kända borgenärer underrättas.

Vid beslut om avslag, avvisning eller avskrivning ska medel som gäldenären har betalat in till Kronofogdemyndigheten återbetalas till honom eller henne när beslutet har fått laga kraft. Om en pågående utmätning har avbrutits genom inledandebeslutet, ska i stället inbetalda medel fördelas mellan de fordringar för vilka utmätningen pågick.

57 § Om det har bestämts att en fordran enligt 32 § första stycket inte ska omfattas av skuldsaneringen, får borgenären trots föreskrifter i annan författning bevilja anstånd med betalningen under den tid betalningsplanen löper.

58 § En överenskommelse som innebär att gäldenären eller tredje man tillförsäkrar någon borgenär, vars fordran omfattas av skuldsaneringen, bättre villkor än enligt skuldsaneringen är ogiltig.

59 § Socialnämnder och andra myndigheter ska till Kronofogdemyndigheten eller en domstol som handlägger ett ärende om skuldsanering på begäran lämna uppgifter om gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden som är av betydelse för prövningen av ärendet. Sådana uppgifter ska också lämnas av myndigheter som anmäler fordringar enligt 19 eller 21 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.
 2. Genom lagen upphävs skuldsaneringslagen (2006:548).
 3. Bestämmelserna i 18 § och 34 § tredje stycket tillämpas inte för ett ärende där ett beslut att inleda skuldsanering enligt skuldsaneringslagen (2006:548) har meddelats före ikraftträdandet.
 4. Äldre bestämmelser gäller för beslut om skuldsanering som har fått laga kraft före ikraftträdandet, om inte annat framgår av punkten 5.
 5. Om ett beslut om skuldsanering som avses i punkten 4 ändras efter omprövning, får det på gäldenärens begäran bestämmas att hans eller hennes betalningar fortsättningsvis ska ske till Kronofogdemyndigheten i enlighet med 38 § andra stycket. I sådant fall gäller för beslutet även 29, 33 och 35–37 §§, 38 § tredje stycket och 39–53 §§. Vilka fordringar som omfattas av skuldsaneringen får inte ändras.

2 Förslag till lag om skuldsanering för företagare

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om en särskild form av skuldsanering för företagare och närstående till företagare (F-skuldsanering). F-skuldsanering innebär att en gäldenär delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av F-skuldsaneringen.

Definitioner

2 § I lagen avses med

företagare: en fysisk person som är eller har varit engagerad i en näringsverksamhet, antingen genom att driva eller ha drivit enskild näringsverksamhet eller genom att vara eller ha varit företrädare för en juridisk person som driver eller har drivit näringsverksamhet,

närstående: make, sambo, förälder, syskon eller barn och makes eller sambos barn.

Information om F-skuldsanering

3 § Kronofogdemyndigheten ska lämna upplysningar om F-skuldsanering till svårt skuldsatta företagare och närstående till företagare som är eller har varit föremål för verkställighet enligt utsökningsbalken.

Prövningsmyndighet

4 § Kronofogdemyndigheten prövar ärenden om F-skuldsanering och ärenden om omprövning av ett beslut om F-skuldsanering.

Villkor för F-skuldsanering

5 § F-skuldsanering får beviljas en gäldenär om villkoren i 6–11 §§ är uppfyllda.

6 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller

3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

7 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige.

8 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas bestå under överskådlig tid (kvalificerad insolvens).

En bedömning av om gäldenären är kvalificerat insolvent ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

9 § F-skuldsanering får inte beviljas om

1. företagarens näringsverksamhet drivs eller har drivits på ett oförsvarligt sätt,

2. gäldenären har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud, eller

3. gäldenären har ett betalningsutrymme som per kvartal understiger en sjundedel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

10 § F-skuldsanering får beviljas om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden.

Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser, det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om F-skuldsanering och F-skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga.

11 § Om gäldenären tidigare har beviljats skuldsanering, får F-skuldsanering beviljas endast om det finns särskilda skäl.

Ansökan om F-skuldsanering

12 § En ansökan om F-skuldsanering ska vara skriftlig.

Ansökan ska vara egenhändigt undertecknad av gäldenären. Om ansökan ges in på elektronisk väg, ska den vara undertecknad med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

13 § Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. gäldenären enligt 5 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden och uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige,

2. gäldenärens inkomster och utgifter,

3. gäldenärens tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn, person- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer,

4. vilka av skulderna som har anknytning till företagarens näringsverksamhet,

5. huruvida den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs eller genomgår eller har genomgått en förhandling om offentligt ackord,

6. hur näringsverksamheten drivs eller har drivits,

7. omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och F-skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga, och

8. gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden som i övrigt är av betydelse för prövningen av ärendet.

Uppgifterna ska lämnas av gäldenären på heder och samvete.

14 § Till ansökan ska bifogas årsredovisning eller årsboks slut avseende det senast avslutade räkenskapsåret för företagarens näringsverksamhet. Om det har upprättats en revisionsberättelse, ska även denna bifogas.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs, ska till ansökan bifogas förvaltarberättelse, bouppteckning och eventuell slutredovisning enligt 7 kap. 13 och 15 §§ samt 13 kap. konkurslagen (1987:672).

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en förhandling om offentligt ackord, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och bouppteckning enligt 3 kap. 11 § första stycket 1 och 14 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Komplettering och avvisning av ansökan

15 § Om en ansökan är bristfällig, ska gäldenären föreläggas att avhjälpa bristen. Av föreläggandet ska det framgå att ansökan kan avvisas om föreläggandet inte följs. Föreläggandet behöver inte delges.

En ansökan om F-skuldsanering ska avvisas om den är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och gäldenären inte har följt ett föreläggande att avhjälpa bristen.

16 § En ansökan om F-skuldsanering ska avvisas om gäldenären är föremål för ett annat förfarande om skuldsanering.

Inledande av F-skuldsanering

17 § Kronofogdemyndigheten ska i den utsträckning det behövs

1. kontrollera i sina register att uppgifterna i ansökan är korrekta, och

2. inhämta upplysningar från andra myndigheter om gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden och om företagarens näringsverksamhet.

Ett sammanträde enligt 24 § får hållas för att avgöra om F-skuldsanering ska inledas.

18 § Om det framgår av ansökan eller annan tillgänglig utredning att villkoren för F-skuldsanering inte är uppfyllda, ska ansökan avslås.

Ansökan får också avslås om gäldenären inte infinner sig personligen vid ett sammanträde eller i övrigt inte medverkar under ärendets handläggning.

19 § Om ansökan inte avvisas eller avslås, ska Kronofogdemyndigheten snarast besluta att F-skuldsanering ska inledas (inledandebeslut).

20 § I inledandebeslutet ska det bestämmas vilket belopp som gäldenären ska betala för tiden till dess att frågan om F-skuldsanering slutligt har avgjorts eller något annat har bestämts. Det ska också bestämmas när och hur betalning ska ske.

Det belopp som gäldenären ska betala ska bestämmas enligt 35 §.

Gäldenären ska betala till Kronofogdemyndigheten. Betalningarna ska genomföras trots att inledandebeslutet inte har fått laga kraft. För gäldenärens betalningar gäller i övrigt 40 § första stycket och 41 §.

21 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,
2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och
3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Handläggningen efter inledandebeslut

22 § Efter inledandebeslutet ska Kronofogdemyndigheten se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.

23 § En underrättelse ska skickas till de borgenärer som är kända i ärendet senast en vecka efter att det enligt 21 § har kungjorts att ett inledandebeslut har meddelats.

I underrättelsen ska borgenären upplysas om att ett inledandebeslut har meddelats och om borgenärens fordran i ärendet. Borgenären ska även uppmanas att inom den tidsfrist som anges i kungörelsen komma in med uppgifter enligt 21 § andra stycket.

24 § Ett sammanträde ska hållas om det kan antas vara till fördel för utredningen. Vid sammanträdet ska gäldenären lämna de ytterligare upplysningar som behövs för prövningen av ärendet.

Gäldenären ska kallas att infinna sig personligen vid sammanträdet. Kallelsen ska sändas till gäldenären under den adress som han eller hon senast har uppgett i ärendet. Kallelsen behöver inte delges.

I kallelsen ska gäldenären upplysas om syftet med sammanträdet och om att ansökan kan avslås om han eller hon inte infinner sig personligen.

25 § Till ett sammanträde enligt 24 § får även en borgenär eller någon annan som kan bidra till utredningen av ärendet kallas. Kallelsen behöver inte delges.

26 § Om det efter inledandebeslutet framkommer att villkoren för F-skuldsanering inte är uppfyllda, ska ansökan avslås.

Ansökan får också avslås om gäldenären inte infinner sig personligen vid ett sammanträde eller i övrigt inte medverkar under ärendets handläggning.

Beslut om F-skuldsanering

27 § När det finns tillräcklig utredning i ärendet, ska Kronofogdemyndigheten tillsammans med gäldenären upprätta ett förslag om F-skuldsanering som innehåller de uppgifter som anges i 31 §.

28 § Förslaget om F-skuldsanering ska sändas till samtliga kända borgenärer vars fordringar omfattas av förslaget med föreläggande för dem att yttra sig inom viss tid. Av föreläggandet ska det framgå att ett uteblivet yttrande inte hindrar ett beslut om F-skuldsanering. Föreläggandet ska delges borgenärerna.

Om en fordran i ärendet inte omfattas av förslaget, ska borgenären underrättas om detta.

29 § Efter utgången av den tid som avses i 28 § ska Kronofogdemyndigheten besluta att F-skuldsanering ska beviljas, om villkoren för F-skuldsanering är uppfyllda.

30 § När ett beslut om F-skuldsanering har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Innehållet i en F-skuldsanering

31 § I beslutet om F-skuldsanering ska det bestämmas

1. vilka fordringar som ska omfattas av F-skuldsaneringen (32–34 §§),
2. en betalningsplan som anger
 - a) det belopp som gäldenären ska betala (35 §),
 - b) planens längd och när den löper ut (36 §), och
 - c) när och hur gäldenären ska betala (40 §),
3. vilken avgift som Kronofogdemyndigheten ska ta ut (37 §),
4. vilket belopp som ska fördelas mellan borgenärerna (38 §) och hur stor procentandel av varje fordran som ska bli betald,
5. vad som ska gälla för fordringarna (39 §), och
6. när och hur borgenärerna ska få betalt (43 §).

32 § En F-skuldsanering omfattar, om inte annat föreskrivs i 33 § eller bestäms enligt 34 §, alla fordringar på pengar mot gäldenären som har uppkommit före den dag då inledandebeslutet meddelades.

33 § En F-skuldsanering omfattar inte

1. en fordran på familjerättsligt underhåll,
2. en fordran för vilken borgenären har förmånsrätt enligt 5 § förmånsrättslagen (1970:979), till den del säkerheten räcker till för betalning av fordran,
3. en fordran för vilken borgenären har panträtt eller annan förmånsrätt enligt 6 eller 7 § förmånsrättslagen eller retentionsrätt, till den del säkerheten räcker till för betalning av fordran,

4. en fordran för vilken borgenären, innan ett inledandebeslut har meddelats, har fått förmånsrätt enligt 8 § förmånsrättslagen, när det gäller egendom som har tagits i anspråk vid verkställigheten,

5. en fordran som inte är förfallen till betalning och som är beroende av att borgenären tillhandahåller en motprestation, eller

6. en fordran som är tvistig.

En fordran enligt första stycket 1 omfattas dock av F-skuldsaneringen om Försäkringskassan eller ett utländskt offentligt organ har inträtt i den underhållsberättigades rätt till underhållsbidrag.

34 § Om en fordran är beroende av villkor, inte är till beloppet fastställd eller inte är förfallen till betalning, får det bestämmas att den inte ska omfattas av F-skuldsaneringen.

Om en fordran kan antas vara ogrundad, ska det bestämmas att den inte ska omfattas av F-skuldsaneringen.

35 § Det belopp som gäldenären ska betala enligt betalningsplanen ska bestämmas så att F-skuldsaneringen tar i anspråk gäldenärens samtliga tillgångar och inkomster efter avdrag för vad som ska förbehållas gäldenären för dennes och dennes familjs försörjning. Bestämmelserna i 7 kap. 4 och 5 §§ utsökningsbalken om förbehållsbelopp ska då vara vägledande.

Det får bestämmas att förbehåll även ska göras för betalning av en fordran som inte omfattas av F-skuldsaneringen.

36 § Betalningsplanens längd ska vara tre år.

Betalningsplanen börjar löpa från beslutet om F-skuldsanering.

Vid bestämmandet av tidpunkten för när betalningsplanen löper ut ska den tid som inledandebeslutet gällt räknas av från betalningsplanens längd, om det inte med hänsyn till gäldenärens agerande efter beslutet är motiverat att räkna av en kortare tid.

37 § Kronofogdemyndigheten ska ta ut en årlig avgift av gäldenären för myndighetens hantering av hans eller hennes betalningar.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgiftens storlek.

38 § Det belopp som ska fördelas mellan borgenärerna utgörs av de medel som gäldenären ska betala enligt inledandebeslutet och betalningsplanen med avdrag för den avgift som avses i 37 §.

39 § Alla fordringar som omfattas av F-skuldsaneringen har lika rätt.

Trots första stycket får en fordran

1. ges sämre rätt, om borgenären samtycker till det, eller

2. betalas före andra fordringar, om den efter fördelning enligt 38 § avser ett mindre belopp och det är skäligt med hänsyn till omfattningen av skulderna och övriga omständigheter.

Gäldenärens betalningar

40 § Gäldenären ska betala en gång i kvartalet. Om det finns särskilda skäl, får det bestämmas att gäldenären i stället ska betala månadsvis eller halvårsvis.

Gäldenären ska betala till Kronofogdemyndigheten. Om det finns särskilda skäl, får det bestämmas att gäldenären i stället ska betala direkt till borgenärerna.

Betalningarna ska genomföras trots att beslutet om F-skuldsanering inte har fått laga kraft.

41 § Gäldenären förlorar rådigheten över medel som han eller hon har betalat in till Kronofogdemyndigheten. Myndigheten ska genast placera de inbetalda medlen på ett räntebärande konto.

42 § Inbetalda medel tillfaller de borgenärer vars fordringar omfattas av F-skuldsaneringen, när beslutet om F-skuldsanering har fått laga kraft och den avgift som avses i 37 § har räknats av.

43 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Exekutiva åtgärder

44 § Efter inledandebeslutet får utmätning för fordringar som uppkommit dessförinnan inte ske innan frågan om F-skuldsanering är avgjord genom ett beslut som har fått laga kraft. Om utmätning ändå sker, är åtgärden utan verkan.

Första stycket gäller inte fordringar som enligt 33 § inte omfattas av F-skuldsaneringen. Det gäller inte heller om, efter överklagande, rätten på begäran av en borgenär bestämmer att utmätning får ske.

Denna paragraf tillämpas även i fråga om ett beslut om betalningssäkring och verkställighet av ett sådant beslut.

45 § Inbetalda medel som fortfarande tillhör gäldenären får inte utmätas eller tas i anspråk för verkställighet av ett beslut om betalningssäkring.

46 § Ett beslut om F-skuldsanering får verkställas när det har fått laga kraft. Verktällighet får inte avse annat än vad som redan skulle ha betalats ut till borgenären enligt beslutet om F-skuldsanering.

Överklagande

47 § Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas. Ett beslut som inte innebär att ärendet avgörs får överklagas endast i samband med överklagande av ett beslut som innebär att ärendet avgörs. Inledandebeslutet och beslut om ändring av inledandebeslutet får dock överklagas särskilt.

Kronofogdemyndighetens beslut överklagas till tingsrätten i den ort där gäldenären är bosatt. Om gäldenären inte är bosatt i Sverige, överklagas beslutet till Stockholms tingsrätt. Ett överklagande ska ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från dagen för beslutet.

Vid ett överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Kronofogdemyndigheten ska inte vara part i domstolen.

48 § Om en domstol bifaller ett överklagande av gäldenären, ska den återförvisa ärendet till Kronofogdemyndigheten. Om Kronofogdemyndigheten har avslagit gäldenärens ansökan med tillämpning av 26 § och tillräcklig utredning finns, får domstolen dock besluta om F-skuldsanering.

Ett beslut att återförvisa ett ärende till Kronofogdemyndigheten får inte överklagas.

Verkan av en F-skuldsanering

49 § Genom en F-skuldsanering befrias gäldenären från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av F-skuldsaneringen i den utsträckning som dessa sätts ned. Genom F-skuldsaneringen befrias gäldenären även från ansvar för betalningen av skulder som inte är kända i ärendet, om det inte är en sådan skuld som avses i 33 §.

F-skuldsaneringen medför att rätten till ränta eller dröjsmålsavgift på en fordran som omfattas av F-skuldsaneringen faller bort för tiden efter den dag då inledandebeslutet meddelades.

F-skuldsaneringen inverkar inte på den rätt en borgenär har mot en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för skulden.

Omprövning av ett beslut om F-skuldsanering

50 § På ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av F-skuldsaneringen får beslutet om F-skuldsanering upphävas eller, i fall som avses i 6 och 7, ändras beträffande det som har bestämts i en fråga som avses i 31 § 2–6, om

1. gäldenären har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
2. gäldenären har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning,
3. gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär för att inverka på frågan om F-skuldsaneringens avgörande,
4. gäldenären i sin ansökan om F-skuldsanering eller annars under ärendets handläggning medvetet har lämnat oriktiga uppgifter till men för borgenären,
5. gäldenären har lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut i fråga om skatt eller avgift som omfattas av F-skuldsaneringen eller inte har lämnat uppgifter trots att han eller hon är uppgiftsskyldig och detta har medfört att ett beslut blivit felaktigt eller inte fattats,
6. gäldenären inte följer betalningsplanen och avvikelserna inte är ringa, eller
7. gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligen har förbättrats efter beslutet om F-skuldsanering.

I fall som avses i första stycket 7 ska ansökan göras inom tre år från dagen för inledandebeslutet eller, om en betalningsplan löper ut senare, senast den dag då planen löper ut.

51 § På ansökan av gäldenären får beslutet om F-skuldsanering

1. upphävas, om gäldenärens ekonomiska förhållanden efter beslutet om F-skuldsanering har förbättrats i sådan grad att gäldenären kan betala samtliga skulder som omfattas av F-skuldsaneringen eller försämrats i sådan grad att gäldenären inte längre uppfyller villkoret i 9 § 3, eller

2. ändras beträffande det som har bestämts i en fråga som avses i 31 § 2–6, om gäldenärens ekonomiska förhållanden efter beslutet om F-skuldsanering väsentligen har förändrats.

En ändring enligt första stycket 2 får göras endast om gäldenären fortfarande uppfyller villkoret i 9 § 3 eller det finns synnerliga skäl och gäldenären har fullgjort två tredjedelar av den tid som betalningsplanen ska löpa.

52 § Om ett beslut om F-skuldsanering upphävs, blir en borgen eller annan säkerhet som tredje man har ställt för betalning av ett belopp som avses i 31 § 4 ogiltig. Detta gäller dock inte om tredje mannen kände till eller borde ha känt till de omständigheter som anges i 50 § första stycket 1–3 eller medverkade till att gäldenären har åsidosatt sina förpliktelser enligt 50 § första stycket 4.

53 § Vid en ändring av ett beslut om F-skuldsanering får betalningsplanens längd bestämmas till som längst fem år.

54 § En ansökan om omprövning av ett beslut om F-skuldsanering ska vara skriftlig. Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. det beslut som avses,
2. det som yrkas, och
3. de omständigheter som åberopas till stöd för ansökan.

Om en ansökan är bristfällig tillämpas 15 §.

55 § Bestämmelserna i 22, 24 och 25 §§ gäller vid handläggningen av ett ärende om omprövning av ett beslut om F-skuldsanering.

Övriga bestämmelser

56 § Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om en ansökan om förhandling om offentligt ackord tas upp sedan gäldenären har ansökt om F-skuldsanering, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande. Om ackordet fastställs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om den näringsverksamhet som företagaren är eller har varit engagerad i drivs av en juridisk person som är försatt i konkurs eller har inlett en förhandling om offentligt ackord, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande om det med hänsyn till behovet av utredning finns skäl för det.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

57 § Om gäldenären återkallar en ansökan om F-skuldsanering, ska ärendet avskrivas från vidare handläggning. Detsamma gäller om ansökan förfaller enligt 56 §.

58 § Om en ansökan om F-skuldsanering avslås eller avvisas eller ärendet avskrivs från vidare handläggning sedan ett inledandebeslut har meddelats, ska samtliga kända borgenärer underrättas.

Vid beslut om avslag, avvisning eller avskrivning ska medel som gäldenären har betalat in till Kronofogdemyndigheten återbetalas till honom eller henne när beslutet har fått laga kraft. Om en pågående utmätning har avbrutits genom inledandebeslutet, ska i stället inbetalda medel fördelas mellan de fordringar för vilka utmätningen pågick.

59 § Om det har bestämts att en fordran enligt 34 § första stycket inte ska omfattas av F-skuldsaneringen, får borgenären trots föreskrifter i annan författning bevilja anstånd med betalningen under den tid betalningsplanen löper.

60 § En överenskommelse som innebär att gäldenären eller tredje man tillförsäkrar någon borgenär, vars fordran omfattas av F-skuldsaneringen, bättre villkor än enligt F-skuldsaneringen är ogiltig.

61 § Socialnämnder och andra myndigheter ska till Kronofogdemyndigheten eller en domstol som handlägger ett ärende om F-skuldsanering på begäran lämna uppgifter om gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden som är av betydelse för prövningen av ärendet. Sådana uppgifter ska också lämnas av myndigheter som anmäler fordringar enligt 21 eller 23 §.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

3 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 2 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §¹

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering eller förhandling om offentligt ackord uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering, *F-skuldsanering* eller förhandling om offentligt ackord uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

För försvårande av exekutiv förrättning döms också en gäldenär som i samband med annan exekutiv förrättning uppsåtligen återoppar oriktig handling eller skenavtal och därigenom hindrar att erforderlig egendom genom förrättning tas i anspråk för att bereda borgenär betalning eller säkerhet.

Om ett förtigande eller en oriktig uppgift enligt första stycket är utan betydelse för saken, eller om gäldenären vid konkurs hade rätt att vägra yttra sig och omständigheterna innebär en skälig ursäkt för honom eller henne, *skall* han eller hon inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i denna paragraf har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms för grovt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt *skall* särskilt beaktas om gärningsmannen beedigat oriktig uppgift eller använt falsk handling eller vilseledande bokföring eller

Om ett förtigande eller en oriktig uppgift enligt första stycket är utan betydelse för saken, eller om gäldenären vid konkurs hade rätt att vägra yttra sig och omständigheterna innebär en skälig ursäkt för honom eller henne, *ska* han eller hon inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i denna paragraf har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms för grovt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt *ska* särskilt beaktas om gärningsmannen beedigat oriktig uppgift eller använt falsk handling eller vilseledande bokföring eller

¹ Senaste lydelse 2006:549.

om brottet varit av betydande om brottet varit av betydande
omfattning. omfattning.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1936:81) om skuldebrev ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Även om en ny borgenär är i god tro, får gäldenären mot *honom* göra gällande att skuldebrevet är förfalskat, att det på gäldenärens vägnar har utfärdats av någon som saknade behörighet till det eller att det är ogiltigt på grund av att det har kommit till under sådant tvång som anges i 28 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

Vidare får gäldenären även mot en godtroende borgenär göra gällande att skuldebrevet har utfärdats av någon som var omyndig eller handlade under påverkan av en psykisk störning eller inte hade rätt att utfärda skuldebrevet på grund av att en förvaltare enligt föräldrabalken var förordnad för honom.

Slutligen får gäldenären även mot en godtroende borgenär åberopa att skuldebrevet har dödats eller att betalning har fullgjorts genom att fordringsbeloppet har satts ned i allmänt förvar eller att borgenären på grund av preskription eller proklama har förlorat sin talan eller att skuldförhållandet har ändrats genom tvångsackord eller skuldsanering.

Föreslagen lydelse

17 §¹

Även om en ny borgenär är i god tro, får gäldenären mot *borgenären* göra gällande att skuldebrevet är förfalskat, att det på gäldenärens vägnar har utfärdats av någon som saknade behörighet till det eller att det är ogiltigt på grund av att det har kommit till under sådant tvång som anges i 28 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

Vidare får gäldenären även mot en godtroende borgenär göra gällande att skuldebrevet har utfärdats av någon som var omyndig eller handlade under påverkan av en psykisk störning eller inte hade rätt att utfärda skuldebrevet på grund av att en förvaltare enligt föräldrabalken var förordnad för honom *eller henne*.

Slutligen får gäldenären även mot en godtroende borgenär åberopa att skuldebrevet har dödats eller att betalning har fullgjorts genom att fordringsbeloppet har satts ned i allmänt förvar eller att borgenären på grund av preskription eller proklama har förlorat sin talan eller att skuldförhållandet har ändrats genom tvångsackord, skuldsanering *eller F-skuldsanering*.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

¹ Senaste lydelse 1994:337.

5 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

Kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare får inte innehålla uppgifter om andra betalningsförsummelser än sådana som

1. har slagits fast genom en domstols eller en annan myndighets avgörande eller åtgärd eller

2. har lett till *inledande av* skuldsanering eller till betalningsinställelse, konkursansökan eller ackord.

2. har lett till *ett inledandebeslut om* skuldsanering *eller F-skuldsanering* eller till betalningsinställelse, konkursansökan eller ackord.

Kreditupplysningar som avses i första stycket får inte heller innehålla uppgifter om kreditmissbruk, utom när krediten har lämnats av ett företag som står under Finansinspektionens tillsyn och kredittagaren i avsevärd utsträckning överskridit gällande kreditgräns eller på något annat sätt allvarligt missbrukat krediten.

Om det finns särskilda skäl, får Datainspektionen besluta att ett företag *skall* undantas helt eller delvis från *bestämmelserna i* första och andra styckena.

Om det finns särskilda skäl, får Datainspektionen besluta att ett företag *ska* undantas helt eller delvis från första och andra styckena.

Uppgifter som enligt *bestämmelserna i* första och andra styckena inte får lämnas ut får inte heller lagras i register som används i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter som enligt första och andra styckena inte får lämnas ut får inte heller lagras i register som används i kreditupplysningsverksamhet.

8 §³

En uppgift om en fysisk person ska gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare ska, om uppgiften inte gäller skuldsanering, gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. *Rör* uppgiften en

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare ska, om uppgiften inte gäller skuldsanering *eller F-skuldsanering*, gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som upp-

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

² Senaste lydelse 2006:747.

³ Senaste lydelse 2011:471.

begäran om eller ett utlämnande av en kreditupplysning, ska den dock gallras senast ett år efter den dag då begäran framställdes.

En uppgift om skuldsanering ska gallras senast fem år efter den dag då *skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.*

giften avser. *Om uppgiften rör en begäran om eller ett utlämnande av en kreditupplysning, ska den dock gallras senast ett år efter den dag då begäran framställdes.*

En uppgift om skuldsanering ska gallras senast fem år efter den dag då *inledandebeslutet meddelades eller, om uppgiften gäller F-skuldsanering, senast tre år efter den dagen. Om en betalningsplan löper ut senare, ska dock uppgiften gallras senast den dag då planen löper ut.*

En uppgift som har inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning ska gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 34 kap. 1 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). En uppgift som har inhämtats från Kronofogdemyndigheten ska också gallras när den har blockerats av Kronofogdemyndigheten med stöd av 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.
 2. För uppgifter om skuldsanering som avser beslut meddelade enligt skuldsaneringslagen (2006:548) gäller äldre bestämmelser.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Har beslut om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller ett ackord skall vara fullgjort. Inleds skuldsanering innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då beslutet om att inleda skuldsanering meddelades eller, om skuldsanering beslutas, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion görs eller skuldsanering inleds under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller ett ackord ska vara fullgjort. Om ett inledande beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledande beslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion görs eller ett inledande beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering meddelas under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

¹ Senaste lydelse 2006:550.

7 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 2 §¹

Med fristdag avses dagen då *ansökningen* om gäldenärens försättande i konkurs kom in till tingsrätten.

Har beslut *meddelats* om företagsrekonstruktion *enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion* avses med fristdag i stället dagen för ansökan om företagsrekonstruktion, såvida *konkursansökningen* har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen *skall* upphöra.

Har ansökan om skuldsanering gjorts avses med fristdag i stället dagen för denna ansökan, såvida *konkursansökningen* har gjorts inom tre veckor från det att frågan om skuldsanering avgjordes.

Har ett dödsbo avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för *ansökningen* om detta, såvida boutredningsman har förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag.

Med fristdag avses dagen då *ansökan* om gäldenärens försättande i konkurs kom in till tingsrätten.

Om ett beslut om företagsrekonstruktion *har meddelats* avses med fristdag i stället dagen för ansökan om företagsrekonstruktion, såvida *konkursansökan* har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen *ska* upphöra.

Om en ansökan om skuldsanering *eller F-skuldsanering* *har* gjorts avses med fristdag i stället dagen för denna ansökan, såvida *konkursansökan* har gjorts inom tre veckor från det att frågan om skuldsanering *eller F-skuldsanering* avgjordes.

Om ett dödsbo *har* avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för *ansökan* om detta, såvida boutredningsman har förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

¹ Senaste lydelse 2006:551.

8 Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)

Härigenom föreskrivs att 10 § rättshjälpslagen (1996:1619) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Rättshjälp får inte beviljas

1. för upprättande av inkomstdeklaration, äktenskapsförord, testamente eller gåvohandling,
2. för förrättande av bouppteckning enligt 20 kap. ärvdabalken,
3. i en angelägenhet som rör skuldsanering,
3. i en angelägenhet som rör skuldsanering eller F-skuldsanering,
4. i inskrivningsärenden enligt jordabalken,
5. i ärenden om fastighetsdeklaration,
6. i mål eller ärenden angående fastighetstaxering,
7. i registerärenden enligt sjölagen (1994:1009) eller lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m.,
8. i en angelägenhet som rör bodelning i annat fall än vid klander av bodelning,
9. om frågan om rättshjälp kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet där anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund har avgjorts,
10. i en angelägenhet som rör trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen (1975:1410) eller som rör skadestånd som ska betalas från en ansvarsförsäkring. Rättshjälp får dock beviljas i en sådan angelägenhet om ett mål eller ärende har inletts vid domstol eller enbart rör annan skada än personskada.

Rättshjälp får inte heller beviljas i fråga om anspråk som har överlåtits till den rättssökande, om överlåtelsen kan antas ha skett för att åstadkomma en fördel vid prövning av ansökan om rättshjälp.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

¹ Senaste lydelse 2011:1383.

9 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 40 kap. 1 och 21 §§ och 42 kap. 33 och 34 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 40 kap. 20 § ska lyda "Begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och F-skuldsanering".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- en huvudregel i 2 §,
- definitioner i 3–8 §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott hos företag efter ägarförändringar i 9–19 §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott vid konkurs och ackord i 20 och 21 §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott efter överlåtelser av andelar i statliga kreditinstitut i 22 §,
- bestämmelser om avdrag efter utbildningar i 23 §, och
- hänvisningar i 24 §.

21 §

Om den skattskyldige eller ett svenskt handelsbolag som den skattskyldige är delägare i får ackord utan konkurs eller skuldsanering, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av de skulder i näringsverksamheten som fallit bort genom ackordet eller skuldsaneringen.

Om den skattskyldige eller ett svenskt handelsbolag som den skattskyldige är delägare i får ackord utan konkurs, skuldsanering eller F-skuldsanering, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av de skulder i näringsverksamheten som fallit bort genom ackordet, skuldsaneringen eller F-skuldsaneringen.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

42 kap.**33 §**

Underskott som uppkommit i en näringsverksamhet får dras av med 70 procent till den del

1. underskottet avser en sådan bostad i ett andelshus som skulle ha varit den skattskyldiges privatbostad om han innehaft den med bostadsrätt, och

2. underskottet inte dras av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§.

I fråga om avdraget tillämpas också bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord och skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§.

I fråga om avdraget tillämpas också bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och *F-skuldsanering* i 40 kap. 20 och 21 §§.

Om ett underskott har dragits av enligt första stycket, får avdrag inte göras enligt 40 kap. 2 §.

34 §

Underskott av näringsverksamhet det beskattningsår då en enskild näringsidkare upphör att bedriva näringsverksamheten ska dras av med 70 procent.

Underskottet ska dock inte dras av om det avser självständigt bedriven näringsverksamhet utomlands. Det ska inte heller dras av till den del underskottet

– dragits av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§ eller legat till grund för avdrag enligt 33 §, eller

– skulle ha fallit bort om tillgångar eller tjänster som har tagits ut ur näringsverksamheten hade uttagsbeskattats.

Underskottet ska dras av det följande beskattningsåret eller, om den skattskyldige begär det, fördelas på det året och de två därefter följande beskattningsåren.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord och skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på sådant underskott.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och *F-skuldsanering* i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på sådant underskott.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 § och 2 kap. 8 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt redovisning, bestämmande, betalning och återbetalning av skatter eller avgifter,
2. utsökning, indrivning och 2. utsökning, indrivning, skuldsanering, sanering och *F-skuldsanering*,
3. att utgöra underlag för beräkning, beslut och kontroll i fråga om förmån, bidrag och andra stöd,
4. pensionsberäkning,
5. tillsyn och kontroll samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning, och
6. aktualisering och komplettering av uppgifter om fastigheter i andra myndigheters register.

2 kap.

8 §³

Kronofogdemyndigheten får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § 1–5, 8, 10 och 11. Direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § 4, 5, 8, 10 och 11 får endast avse den som

1. har ansökt om skuldsanering, 1. har ansökt om skuldsanering eller *F-skuldsanering*,
2. är registrerad som gäldenär hos Kronofogdemyndigheten,
3. är make eller likställd med 3. är make eller likställd med make till den som har ansökt om skuldsanering eller *F-skuldsanering*, eller
4. är make eller likställd med make till gäldenär hos Kronofogdemyndigheten.

Tullverket får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § 1–5, 10 och 11. Åtkomsten får endast avse den som är eller kan antas vara gäldenär enligt tullagstiftningen, skyldig att betala skatt för vara vid

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2011:531.

³ Senaste lydelse 2012:775.

import eller föremål för Tullverkets kontrollverksamhet enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.

Tullverket får ha direktåtkomst till uppgifter och handlingar som avses i 4 a §.

Regeringen *meddelar* närmare föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar direktåtkomst enligt första till tredje styckena får omfatta.

Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar direktåtkomst enligt första till tredje styckena får omfatta.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § och 2 kap. 2, 8, 13, 14, 17, 18 och 20 §§ lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning, skuldsanering, betalningsföreläggande och handräckning, europeiskt betalningsföreläggande, tillsyn i konkurs samt i annan verksamhet som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning, skuldsanering, *F-skuldsanering*, betalningsföreläggande och handräckning, europeiskt betalningsföreläggande, tillsyn i konkurs samt i annan verksamhet som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§, 2 kap. samt 3 kap. 3 a § gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

2 kap.

2 §³

Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens och Skatteverkets verksamhet för

1. verkställighet eller annan åtgärd som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten enligt utsökningsbalken eller annan författning,
2. indrivning av statliga fordringar m.m.,
3. avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter,
4. ansökan om och tillsyn över näringsförbud,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:733.

² Senaste lydelse 2008:883.

³ Senaste lydelse 2011:1543.

5. förebyggande av överskuld-sättning,

6. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande, och

7. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

5. förebyggande av överskuld-sättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering,

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggning av ärenden om skuldsanering och F-skuldsanering.

8 §⁴

Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av mål om betalningsföreläggande, handräckning eller europeiskt betalningsföreläggande,

2. tillhandahållande av utslag i mål om betalningsföreläggande och handräckning samt verkställighetsförklaring i mål om europeiskt betalningsföreläggande,

3. förebyggande av överskuld-sättning, och

4. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

3. förebyggande av överskuld-sättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering, och

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggning av ärenden om skuldsanering och F-skuldsanering.

13 §

I verksamheten med skuldsanering skall det finnas en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 14 och 15 §§ angivna ändamålen (skuldsaneringsdatabas).

I verksamheten med skuldsanering och F-skuldsanering ska det finnas en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 14 och 15 §§ angivna ändamålen (skuldsaneringsdatabas).

⁴ Senaste lydelse 2011:532.

14 §⁵

Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggning av ärenden om skuldsanering, 1. handläggning av ärenden om skuldsanering och F-skuldsanering,
2. förebyggande av överskuldsättning, och
3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

17 §

För de ändamål som anges i 14 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte och företrädare,
3. en enskilds ekonomiska förhållanden,
4. yrkanden och grunder i ett ärende,
5. beslut *samt* övriga åtgärder i ett ärende, *och*
6. lagöverträdelser som innefattar brott eller domar i brottmål, om uppgifterna utgör grund för en fordran i ett ärende.
5. beslut *och* övriga åtgärder i ett ärende,
6. lagöverträdelser som innefattar brott eller domar i brottmål, om uppgifterna utgör grund för en fordran i ett ärende, *och*
7. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder som rör gäldenärens betalningar enligt skuldsaneringslagen (2016:000) och lagen (2016:000) om skuldsanering för företagare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

18 §

Uppgifter och handlingar i databasen *skall* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. *Har skuldsanering beviljats i ett ärende skall uppgifter och handlingar dock gallras senast sju år efter utgången av det kalenderår då beslutet att bevilja*

Uppgifter och handlingar i databasen *ska* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades.

Om skuldsanering eller F-skuldsanering har beviljats i ett ärende, ska uppgifter och handlingar dock gallras senast

⁵ Senaste lydelse 2011:532.

skuldsanering fattades.

1. sju år efter utgången av det kalenderår då beslutet om skuldsanering meddelades, eller

2. fem år efter utgången av det kalenderår då beslutet om F-skuldsanering meddelades.

20 §⁶

Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurstillsynsärenden och mål enligt lönegarantilagen (1992:497),

2. förebyggande av överskuld-sättning, och

2. förebyggande av överskuld-sättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggning av ärenden om skuldsanering och F-skuldsanering.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

⁶ Senaste lydelse 2011:532.

12 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att det i socialtjänstlagen (2001:453) ska införas en ny paragraf, 5 kap. 12 §, och närmast före 5 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Skuldsatta personer

12 §¹

Kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer. Denna skyldighet gäller även under ett skuldsaneringsförfarande och till dess att en beviljad skuldsanering eller F-skuldsanering är helt avslutad.

Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

¹ Tidigare 12 § upphävd genom 2009:596.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter

Härigenom föreskrivs att 5 § och rubriken närmast före 5 § lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Nedsättning av fordran och skuldsanering

Skatteverket får fatta beslut om nedsättning av fordran, om förutsättningarna för skuldsanering är uppfyllda och övriga berörda borgenärer gör motsvarande eftergift.

Skatteverket är borgenärsföreträdare vid skuldsanering.

Föreslagen lydelse

Nedsättning av fordran, skuldsanering och F-skuldsanering

5 §

Skatteverket får fatta beslut om nedsättning av fordran, om förutsättningarna för skuldsanering eller F-skuldsanering är uppfyllda och övriga berörda borgenärer gör motsvarande eftergift.

Skatteverket är borgenärsföreträdare vid skuldsanering och F-skuldsanering.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

14 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 34 kap. 6 § och rubriken närmast före 34 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 kap.

Skuldsanering

Skuldsanering och F-skuldsanering

6 §

Sekretess gäller hos *kommunal budget- och skuldrådgivare*, Kronofogdemyndigheten eller domstol i ärende om skuldsanering för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten eller domstol i ärende om skuldsanering *eller F-skuldsanering* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter i ärenden hos kommunal budget- och skuldrådgivare där handlingarna omhändertagits för arkivering före ikraftträdandet.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1 Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***4 kap.**2 §¹

Med fristdag avses dagen då ansökan om gäldenärens försättande i konkurs kom in till tingsrätten.

Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats avses med fristdag i stället dagen för ansökan om företagsrekonstruktion, såvida konkursansökan har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen ska upphöra.

Om en ansökan om skuldsanering eller F-skuldsanering har gjorts avses med fristdag i stället dagen för denna ansökan, såvida konkursansökan har gjorts inom tre veckor från det att frågan om skuldsanering eller F-skuldsanering avgjordes.

Om ett dödsbo har avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för ansökan om detta, såvida boutredningsman har förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag.

Om ett beslut om resolution har meddelats avses med fristdag i stället dagen för beslutet om resolution, såvida konkursansökan har gjorts inom tre veckor från det att resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) beslutat att resolutionen ska upphöra.

¹ Senaste lydelse 2015:1023.

2 Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

42 kap.

34 §¹

Underskott av näringsverksamhet det beskattningsår då en enskild näringsidkare upphör att bedriva näringsverksamheten ska dras av med 70 procent.

Underskottet ska dock inte dras av om det avser självständigt bedriven näringsverksamhet <i>utomlands</i> . Det ska inte heller dras av till den del underskottet	Underskottet ska dock inte dras av om det avser självständigt bedriven näringsverksamhet <i>utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet</i> . Det ska inte heller dras av till den del underskottet
---	--

– dragits av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§ eller legat till grund för avdrag enligt 33 §, eller

– skulle ha fallit bort om tillgångar eller tjänster som har tagits ut ur näringsverksamheten hade uttagsbeskattats.

Underskottet ska dras av det följande beskattningsåret eller, om den skattskyldige begär det, fördelas på det året och de två därefter följande beskattningsåren.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på sådant underskott.

¹ Senaste lydelse 2015:775.